

GMINA
CHOCEŃ

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY CHOCEŃ 2026

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
METODOLOGIA BADAŃ	8
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW	10
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	10
PROBLEM ALKOHOLOWY	11
NAPOJE ENERGETYCZNE	13
PROBLEM NIKOTYNOWY	13
PROBLEM NARKOTYKOWY	14
PROBLEM PRZEMOCY.....	18
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU, W TYM SZTUCZNEJ INTELIGENCJI	22
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH	25
ZABURZENIA ODŻYWIANIA	26
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	27
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	27
PROBLEM ALKOHOLOWY	29
NAPOJE ENERGETYCZNE	31
PROBLEM NIKOTYNOWY	31
PROBLEM NARKOTYKOWY	32
PROBLEM PRZEMOCY.....	33
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU, W TYM SZTUCZNEJ INTELIGENCJI	36
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH	38
INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE	39
WSPARCIE	42
ZESTAWIENIE WYNIKÓW DIAGNOZY	44
WNIOSKI Z BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW	45
WNIOSKI Z BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	50
REKOMENDACJE.....	54
BIBLIOGRAFIA	58
SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW	60
SPIS TABEL.....	60
SPIS WYKRESÓW.....	60
SPIS RYSUNKÓW	61

WSTĘP

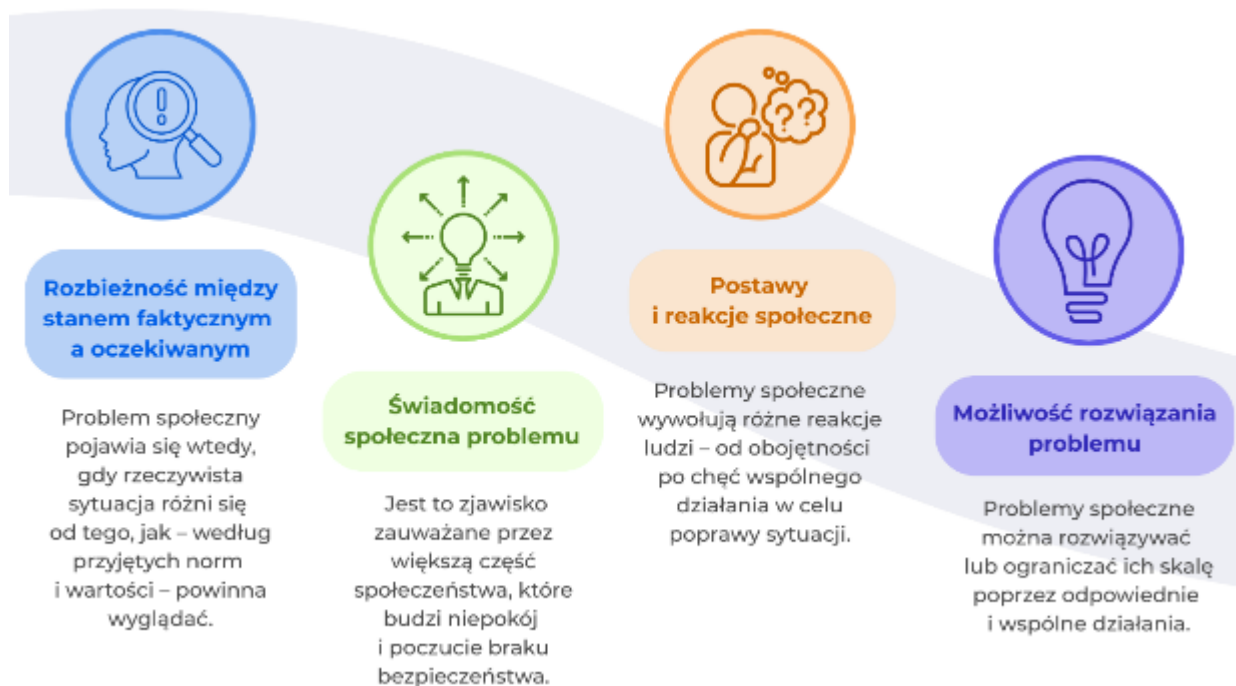
XXI wiek przyniósł szereg zmian będących konsekwencją intensywnego rozwoju technologicznego oraz gospodarczego, mającego swój początek w ubiegłym tysiącleciu. Zachodzące procesy wiążą się z szeregiem korzyści – wśród nich można wymienić ogólny wzrost poziomu życia wielu ludzi, utworzenie nowych miejsc pracy, poprawę infrastruktury czy powszechniejszy dostęp do edukacji. Zachodzące przemiany generują dotąd nieznanne możliwości, a jednocześnie rodzą wyzwania i zagrożenia wymagające świadomego oraz odpowiedzialnego zarządzania. Zjawiska te występują nie tylko w wymiarze globalnym, lecz również na poziomie lokalnym. Bezpośrednim wynikiem tych procesów są **problemy społeczne**, które w nieuchronny sposób wpływają na funkcjonowanie całych społeczności¹.

Pojęcie **problemu społecznego** ma charakter wielowymiarowy i niejednoznaczny. Można jednak wskazać pewne uniwersalne cechy tego zjawiska. Przede wszystkim problemy społeczne należy rozumieć jako **pewną rozbieżność między światem realnym, a tym, jak powinien on wyglądać w kontekście obowiązujących wartości i norm**. Z tego względu stanowią one znaczące zagrożenie, które może prowadzić do destabilizacji życia społecznego. Istotną cechą problemów społecznych jest ich **obecność w świadomości szerszej zbiorowości**, co wiąże się z poruszeniem znaczącej części członków danej populacji, a także wystąpieniem poczucia niepokoju oraz niebezpieczeństwa. Towarzyszą im zróżnicowane **postawy społeczne**, które mogą przyjmować wielorakie formy – od negatywnego nastawienia, poprzez obojętność, aż po motywację do podjęcia konkretnych działań. Z tymi postawami bezpośrednio powiązana jest również **reakcja społeczna** – w najbardziej pożądanym scenariuszu będzie to zbiorowe dążenie do ograniczenia, a może nawet likwidacji, danej sytuacji problemowej wraz z jej przyczynami oraz skutkami. Problemy społeczne powinny być postrzegane jako trudności dezorganizacyjne, które nie tylko można, ale również należy przezwyciężyć².

¹ Laurisz N., *Społeczne problemy i wyzwania początku XXI wieku*, [w:] Laurisz N. (red.), *Wyzwania i problemy społeczne początku XXI wieku*, Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej, Kraków 2020, s. 5-6.

² Grotowska-Leder J., *Wprowadzenie. Wybrane współczesne problem społeczne i ich rozwiązywanie*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Sociologica”, nr 38/2011, s. 3-4.

Rysunek 1. Charakterystyka problemu społecznego

W procesie rozwiązywania problemów społecznych kluczowym punktem wyjścia jest opracowanie rzetelnej **diagnozy problemów społecznych**. Polega ona przede wszystkim na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących różnorodnych aspektów życia społecznego. Podejmowanie takich działań ma na celu zidentyfikowanie aktualnego stanu społecznego w konkretnej grupie lub regionie, aby w następnej kolejności móc określić występujące trudności oraz obszary wymagające interwencji. W późniejszym czasie pozwala ona również na zaplanowanie oraz zrealizowanie działań wspierających rozwój społeczności lokalnej, a także zaspokajanie jej potrzeb³.

Gmina Chocień zdecydowała się podjąć próby zdiagnozowania problemów społecznych, które mogą pojawiać się wśród jej mieszkańców. Podejmowanie takich działań umacnia strukturę społeczności lokalnej, daje poczucie sprawczości, a przede wszystkim stwarza szanse na podniesienie jakości życia wielu osób. W tym celu przeprowadzono badanie wśród **dorostych mieszkańców** oraz **uczniów**, inicjując tym samym proces rozwiązywania problemów społecznych.

³ Sudoł G. K., *Diagnozowanie oraz monitorowanie problemów społecznych na obszarach miejskich i wiejskich jako podstawowe elementy procesu zarządzania usługami społecznymi [w:] Studia ad Didacticam Scientiarum Socialium Pertinentia nr 14/2024, s. 15-16.*

Istotne jest również konkretne określenie obszarów, które zostały poddane zbadaniu w celu opracowania niniejszego dokumentu. W przypadku Gminy Chocień uwzględniono następujące kwestie:

ALKOHOLIZM

Rozumiany jako nałogowe używanie alkoholu, którego następstwem jest ograniczenie sprawności fizycznej i umysłowej. Stanowi zagrożenie nie tylko dla osoby w nałogu, ale również całej społeczności – chociażby poprzez wzrost przestępczości oraz rozpad więzi rodzinnych⁴.

NIKOTYNIZM

Polegający na utrwalonym i nawykowym używaniu wyrobów zawierających nikotynę, co może prowadzić do negatywnych konsekwencji zdrowotnych, społecznych oraz ekonomicznych.

NARKOMANIA

Oznaczająca uzależnienie spowodowane krótkotrwałym lub długotrwałym zażywaniem środków psychoaktywnych w celu wprowadzenia organizmu w stan odurzenia⁵.

⁴ Ledwójcik P., Alkoholizm jako zjawisko patologiczne zagrażające bezpieczeństwu społecznemu [w:] Humanum. Międzynarodowe Studia Społeczno-Humanistyczne nr 4(31)/2018, s. 51.

⁵ Dyl A., Jarosławska J., Narkomania - moda czy patologia społeczna? [w:] Zeszyty Naukowe Ruchu Studenckiego nr 2/2012, s. 98.

PRZEMOC DOMOWA

Definiowana jako umyślne, jednorazowe lub powtarzające się działanie albo zaniechanie wobec osób najbliższych lub wspólnie zamieszkujących, które narusza ich prawa, godność, nietykalność, wolność (w tym seksualną) oraz zagraża życiu lub zdrowiu, powodując szkody fizyczne, psychiczne oraz cierpienie⁶.

PRZEMOC RÓWIEŚNICZA

Opisywana jako wszelkiego rodzaju celowe zachowania naruszające wolność osobistą jednostki, prowadzące do szkód fizycznych i psychicznych. Zjawisko to może występować zarówno w środowisku szkolnym, poza nim, jak i w przestrzeni wirtualnej⁷.

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

Rozumiane jako ogół działań polegających na używaniu sprzętu elektronicznego, takiego jak komputer, smartfon, tablet czy inne urządzenia cyfrowe, w celu komunikowania się, pozyskiwania informacji, nauki, pracy czy rozrywki. Nadmierne podejmowanie takich czynności może prowadzić do rozwoju uzależnień behawioralnych. W ramach badań poruszono także kwestie związane z korzystaniem ze sztucznej inteligencji.

UPRAWIANIE HAZARDU

Obejmujące swoim zakresem różnego rodzaju gry na pieniądze bądź inne dobra, w których znaczącą rolę odgrywa przypadek. Wiąże się z wieloma zagrożeniami, w tym ryzykiem uzależnienia od podejmowania zachowań hazardowych⁸.

⁶ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity: Dz.U. z 2024 poz. 1673)

⁷ Milczarczyk N., Sztajnkowska R., Przemoc rówieśnicza jako wyzwanie dla systemu oświaty w Polsce [w:] Zarządzanie Innowacyjne w Gospodarce i Biznesie nr 2(39)/2024, s. 65.

ZAKUPOHOLIZM

Polegający na utrwalonym wzorcu powtarzających się zakupów, które z czasem stają się dominującą reakcją na trudne doświadczenia i negatywne stany emocjonalne, przynosząc krótkotrwałe poczucie przyjemności i ulgi⁹.

PRACOHOLIZM

Rozumiany jako wewnętrzne poczucie przymusu oraz presji związanej z wykonywaniem pracy, które skutkuje nadmiernym zaangażowaniem niepodlegającym kontroli. Może prowadzić do pogorszenia stanu zdrowia, osobistego szczęścia, a także relacji międzyosobowych i społecznych¹⁰.

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

Definiowane jako zespół nieprawidłowych zachowań i postaw związanych z jedzeniem, masą ciała oraz postrzeganiem swojego wyglądu, które prowadzą do zaburzeń w sferze zdrowia fizycznego, psychicznego i funkcjonowania społecznej jednostki.

⁸ Sołtysiak T., Tarkowski M., Hazard – droga do raju czy wielorakich zaburzeń? (Studium przypadku) [w:] *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia de Securitate et Educatione Civili* 2016, t. 6, s. 123-124.

⁹ Filipiak O., Holownia A., Potykanowicz K., Proskura W., Społeczne aspekty zakupoholizmu [w:] *Koła naukowe - szkoła twórczego działania. Edycja dziewiąta, Biała Podlaska 2023*, s. 40.

¹⁰ Chrapek E., Pracoholizm – charakterystyka zjawiska [w:] Bazan-Bulanda A., Kwiatek A., Skiba M. (red.), *Psychospołeczne aspekty zarządzania zasobami ludzkimi, Wydawnictwo Politechniki Częstochowskiej 2022*, s. 60.

METODOLOGIA BADAŃ

Metodologia stanowi punkt wyjścia w procesie przeprowadzania badań – oznacza przede wszystkim kompleksowy i uporządkowany system założeń teoretycznych, zasad oraz kroków w postępowaniu badawczym. Swoim zakresem obejmuje formułowanie problemów i celów badania, dobór odpowiednich technik i narzędzi badawczych, a także sposób gromadzenia, analizy i interpretacji uzyskanych wyników oraz informacji. Ostatecznie jej głównym zadaniem jest rozwiązanie problemu badawczego¹¹. W przypadku Diagnozy problemów społecznych należy go rozumieć jako odpowiedź na pytanie, jaka jest skala i nasilenie problemów społecznych uwzględnionych w badaniu.

Rysunek 2. Etapy procesu badawczego

¹¹ Głowiński K., Nowak E., *Teoretyczne metody badawcze w naukach społecznych [w:] Obronność - Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii Obrony Narodowej nr 2(6)/2013, s.138.*

W celu uzyskania jak najbardziej rzetelnych wyników badaniem objęto mieszkańców reprezentujących różne grupy lokalne. Na próbę badawczą w przypadku Gminy Chocień składają się **dorośle osoby** zamieszkujące ten obszar oraz **uczniowie**, dzięki którym możliwe było poznanie perspektywy młodszych pokoleń.

Gromadzenie danych empirycznych było możliwe dzięki zastosowaniu **ilościowej metodologii badań**. Zarówno w przypadku pełnoletnich mieszkańców, jak i dzieci oraz młodzieży wykorzystano technikę **CAWI** (*ang. Computer Assisted Web Interview*), w której respondent samodzielnie wypełnia ustrukturyzowany kwestionariusz ankiety za pośrednictwem Internetu. Zbieranie informacji w ten sposób wiąże się z licznymi zaletami – m.in. możliwością dotarcia do wielu osób, wygodą respondenta, poczuciem anonimowości ankietowanych oraz stosunkowo szybkim czasem realizacji. Ostatecznie w badaniu ankietowym udział wzięły łącznie 184 osoby.

Rysunek 3. Liczba respondentów Diagnozy Problemów Społecznych:

Odpowiedzi respondentów zostały następnie poddane kompleksowej analizie ilościowej, co pozwoliło na identyfikację skali badanych zjawisk, a tym samym określenie kluczowych obszarów problemowych wymagających podjęcia konkretnych działań. Na tej podstawie możliwe było sformułowanie najistotniejszych wniosków, a także opracowanie rekomendacji stanowiących podstawę w procesie rozwiązywania problemów społecznych.

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały problemy społeczne z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą, cyberprzecią oraz uzależnieniami behawioralnymi, w tym sztuczną inteligencją.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Uczniowie ze szkół znajdujących się na terenie Gminy Chocień wypełnili łącznie 59 kwestionariuszy ankiet. Poniżej przedstawiono strukturę badanej próby z podziałem na płeć. Można zauważyć, że większy udział uczniów w badaniu diagnozującym problemy społeczne miały dziewczynki, które stanowiły 54,2% próby badawczej, natomiast chłopcy wypełnili 45,8% kwestionariuszy¹².

Rysunek 4. Płeć uczniów uczestniczących w badaniu: N¹³=59

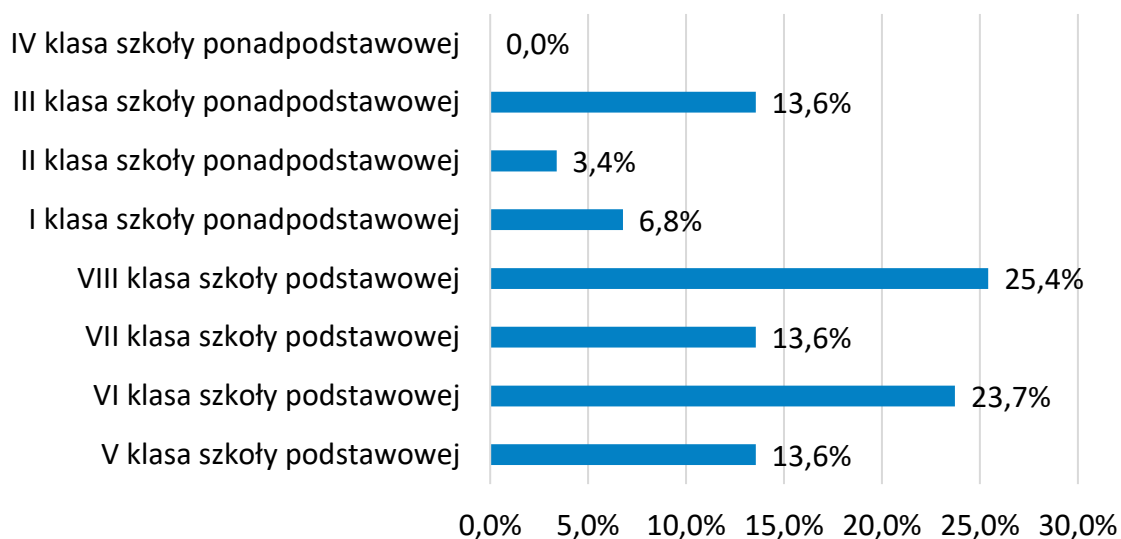

Kolejny wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. 25,4% ankietowanych uczęszcza do VIII klasy szkoły podstawowej, nieco mniej, bo 23,7% do klasy VI, natomiast po 13,6% do V i VII klasy podstawowej oraz III klasy szkoły ponadpodstawowej. Najmniejsza grupa badanych to uczniowie klasy II szkoły ponadpodstawowej (3,4%) oraz I klasy ponadpodstawowej (6,8%).

¹² W niniejszym dokumencie wyniki badań zaprezentowano w ujęciu procentowym, z zaokrągleniem do wartości dziesiętnych. W związku z tym łączny udział procentowy odpowiedzi w poszczególnych pytaniach może różnić się od 100% o maksymalnie 0,5 pp.

¹³ N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.

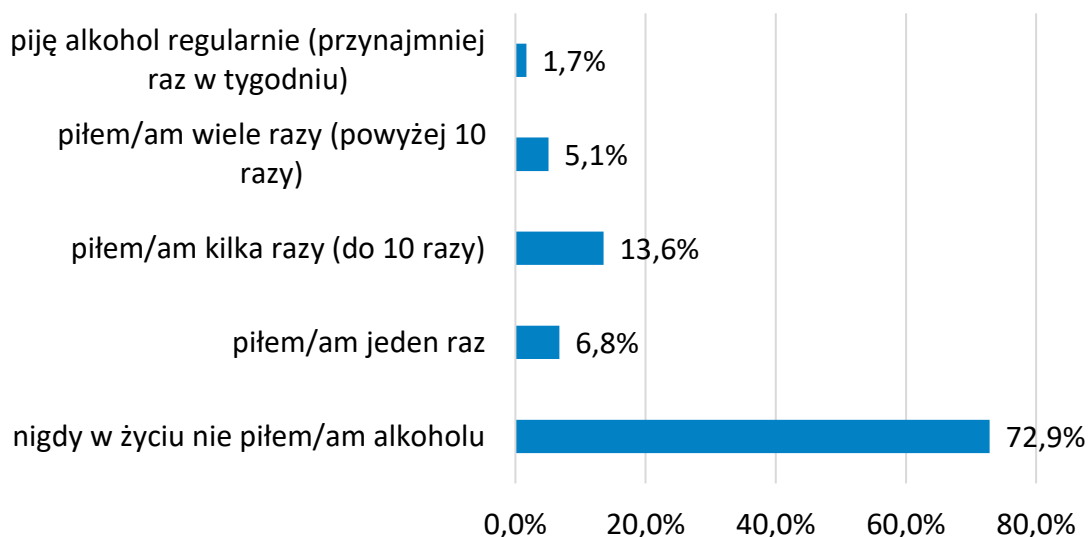
Wykres 1. Klasa: N=59

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze z pytań skierowanych do uczniów, odnosiło się do częstotliwości spożywania przez nich alkoholu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że kontakt z nim miało 27,2% badanych. 6,8% z nich zadeklarowało, iż sięgnęło po tę używkę jednokrotnie, 13,6% ankietowanych wskazało na kilka takich sytuacji (do 10 razy), 5,1% uczniów na wiele razy (powyżej 10 razy), a 1,7% przyznało się, że pije alkohol regularnie (przynajmniej raz w tygodniu).

Wykres 2. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=59

Następne pytanie zadane uczniom ze szkół znajdujących się na terenie gminy Chocień, odnosiło się do częstotliwości spożycia alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Większość ankietowanych nie piła alkoholu w tym okresie (11 osób, tj. 68,8%). 2 badanych piło alkohol 1-2 razy (12,5%), natomiast pojedyncze osoby odpowiedziały, iż piły alkohol w tym czasie 3-4 razy, 5-7 razy lub więcej niż 7 razy (po 6,3%).

Tabela 1. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=16

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	68,8%	11
1 – 2 razy	12,5%	2
3 – 4 razy	6,3%	1
5 – 7 razy	6,3%	1
więcej niż 7 razy	6,3%	1

Uczniów, którzy mieli już za sobą inicjację alkoholową, zapytano o okoliczności pierwszego spożycia alkoholu. Najczęściej wskazywali, iż nie pamiętają okoliczności (6 osób, tj. 40,0%). Mniejsza część wskazała, iż podkrałła alkohol rodzicom/członkom rodziny (4 osoby, tj. 26,7%), kupili go samodzielnie lub wypili przez pomyłkę (po 2 osoby, tj. 13,3%). 6,7% ankietowanych wyróżniło inne sytuacje, gdzie wskazano na picie alkoholu podczas własnych urodzin (1 osoba). 1 uczeń nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

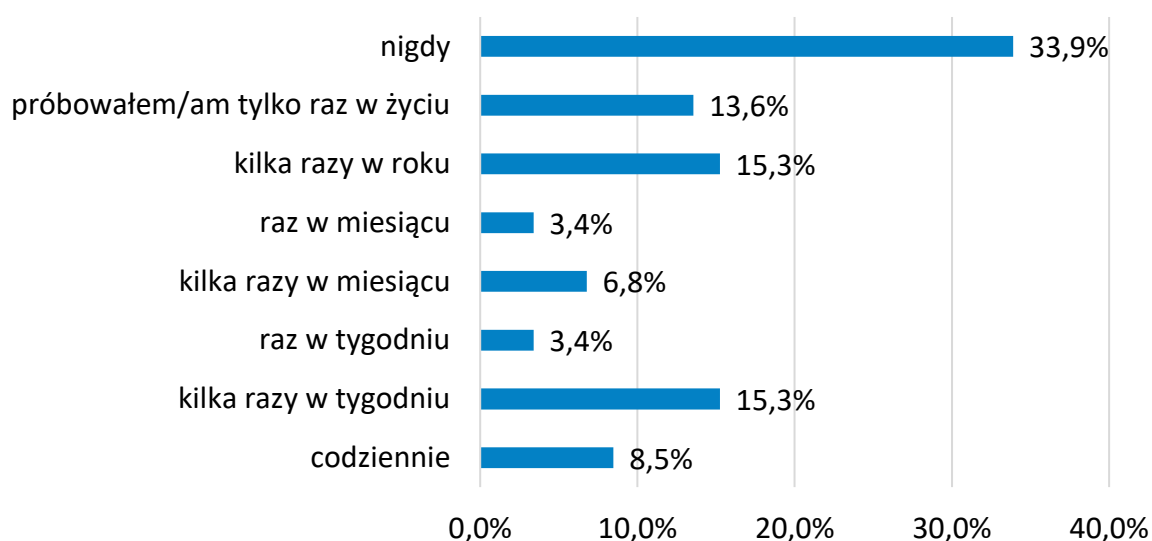
Tabela 2. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? N=15

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie pamiętam	40,0%	6
podkrałem/am rodzicom/członkom rodziny	26,7%	4
kupiłem/am sobie sam/a	13,3%	2
wypiłem/am przez pomyłkę	13,3%	2
inne, jakie?	6,7%	1
poprosiłem/am kogoś o kupno	0,0%	0

NAPOJE ENERGETYCZNE

Diagnoza objęła również zagadnienie spożywania napojów energetycznych przez młodych mieszkańców Gminy. 33,9% badanych zadeklarowało, że nigdy nie sięgnęło po tego typu produkty, 13,6% wskazało natomiast na jedną taką sytuację, a 15,3% na sporadyczne spożycie (kilka razy w roku). 3,4% uczniów przyznało, iż sięga po takie napoje raz w miesiącu, a 6,8% – kilka razy w miesiącu. Raz w tygodniu po napoje energetyczne sięga 3,4% badanych, kilka razy w tygodniu robi to 15,3%, z kolei codziennie pije je 8,5% respondentów.

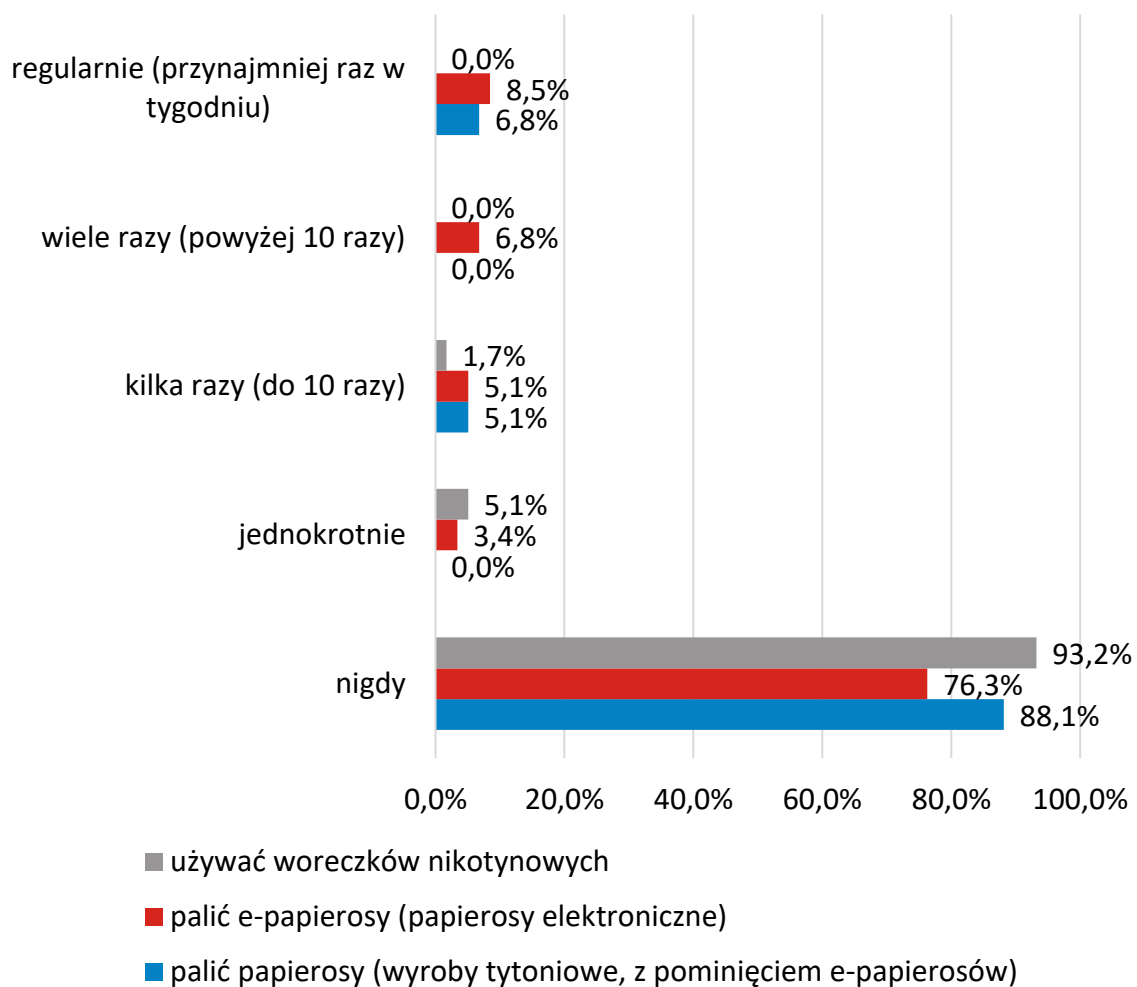
Wykres 3. Jak często zdarza ci się wypić napój energetyczny? N=59

PROBLEM NIKOTYNOWY

Kolejny z analizowanych w Diagnozie obszarów dotyczył palenia wyrobów tytoniowych. W celu dogłębnej analizy tego problemu, respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się sięgnąć po tego typu substancje. Z odpowiedzi uczniów wynika, że 11,9% z nich paliło papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów), z czego 5,1% sięgnęło po nie kilka razy (do 10 razy), a 6,8% pali regularnie (przynajmniej raz w tygodniu). W przypadku e-papierosów, styczność z nimi miało nieco więcej badanych, tj. 23,8%, z czego 3,4% paliło je jednokrotnie, 5,1% ankietowanych wskazało na kilka takich sytuacji (do 10 razy), 6,8% – wiele razy (powyżej 10 razy), a 8,5% pali regularnie. Najbardziej uczniowie używali woreczków nikotynowych – potwierdziło to 6,8% osób, z czego 5,1% – jeden raz, natomiast do ich kilkukrotnego używania przyznało się 1,7% respondentów.

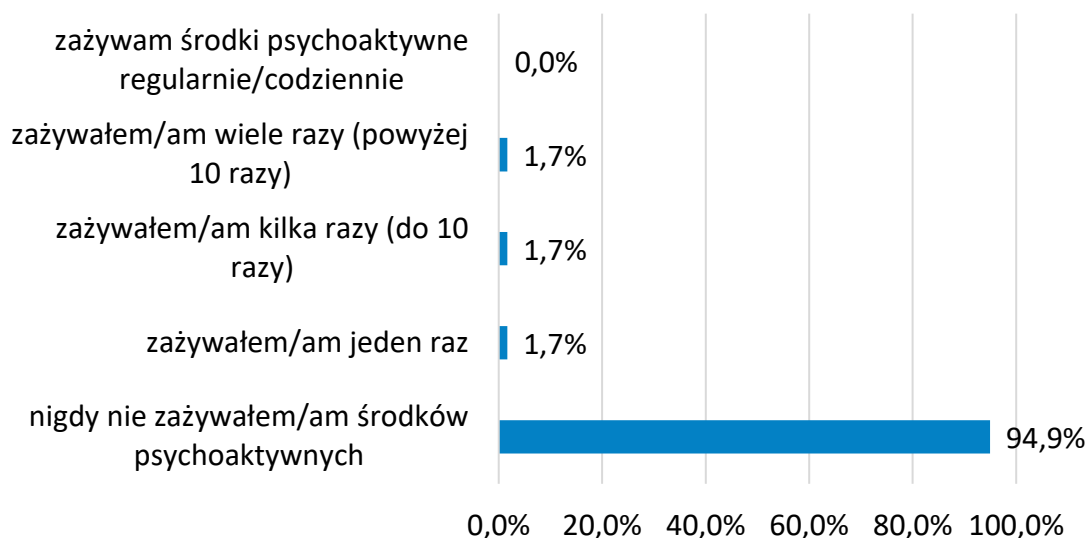
Wykres 4. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=59

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następny obszar ujęty w Diagnozie dotyczył zażywania środków psychoaktywnych. Aby dokładniej przyjrzeć się temu zagadnieniu, uczniowie zostali poproszeni o wskazanie, ile razy w życiu po nie sięgali. Zdecydowana większość nigdy nie zażywała środków psychoaktywnych (94,9%), natomiast po 1,7% badanych robiło to jeden raz, kilka razy (do 10 razy) lub wiele razy (powyżej 10 razy).

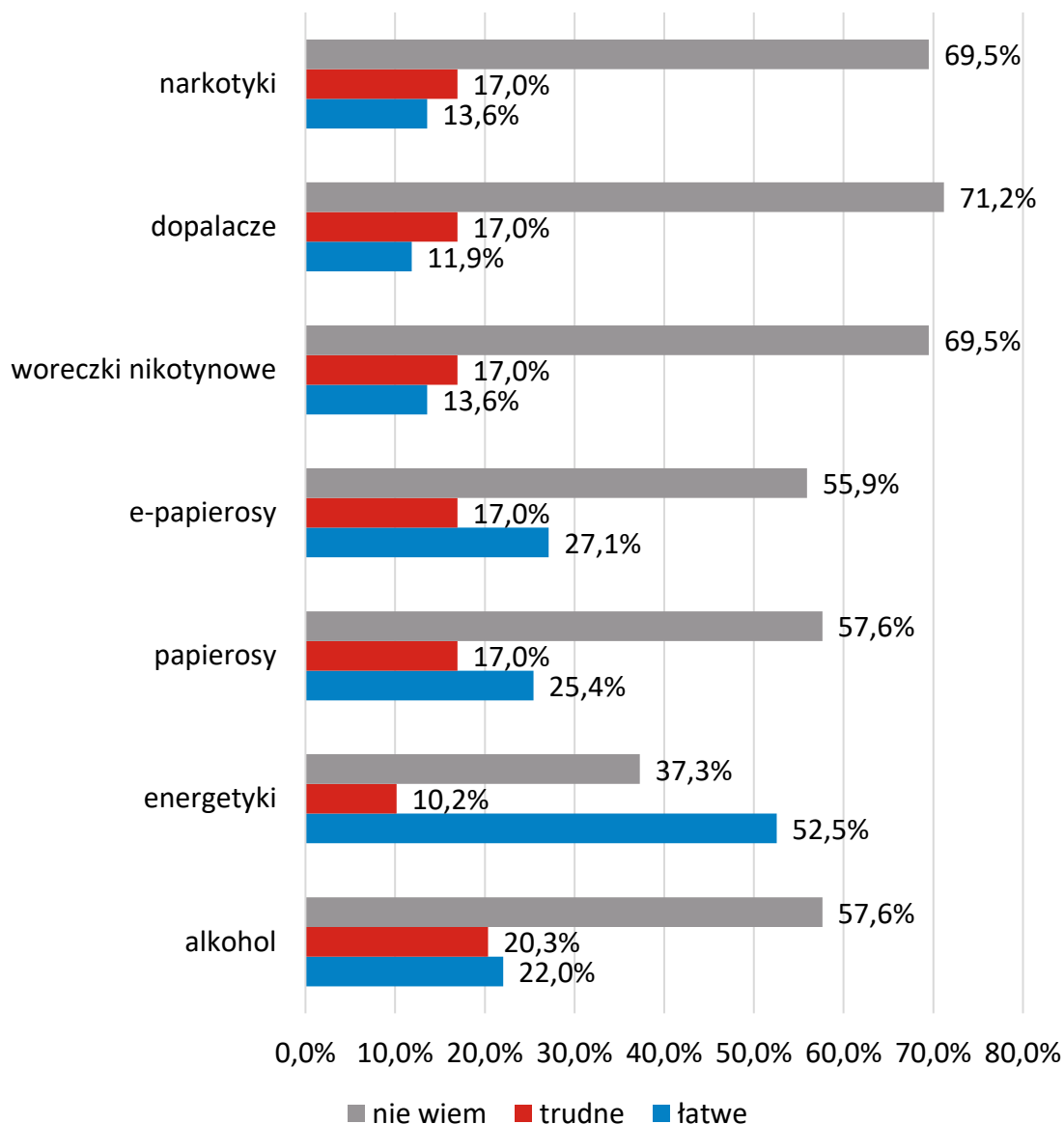
Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=59

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów, e-papierosów, woreczków nikotynowych oraz napojów energetycznych w swojej miejscowości. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 13,6% ankietowanych, a trudne dla 17,0%,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 11,9% uczniów, a trudne dla 17,0%,
- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 22,0% badanych, a trudny dla 20,3%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 25,4% respondentów, a trudne dla 17,0%,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 27,1% młodych mieszkańców, a trudne dla 17,0%,
- woreczki nikotynowe są łatwe do pozyskania dla 13,6% uczniów, z kolei trudne dla 17,0% osób,
- napoje energetyczne są łatwe do zdobycia dla 52,5% respondentów, z kolei trudne dla 10,2% uczniów.

Wykres 6. Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol, energetyki, papierosy, e-papierosy, woreczki nikotynowe, dopalacze lub narkotyki w swojej miejscowości byłoby to: N=59

W kolejnym pytaniu uczniowie mieli wskazać, czy wśród ich rówieśników są osoby, które sięgają po alkohol, energetyki, papierosy, e-papierosy, woreczki nikotynowe, dopalacze oraz narkotyki. Z przeprowadzonego badania wynika, iż:

- 28,9% uczniów ma w swoim otoczeniu osoby, które sięgają po alkohol, z czego: 8,5% – jedną osobę, 17,0% – kilka osób (do 10 osób), a 3,4% – wiele osób (powyżej 10 osób), natomiast co trzeci ankietowany miał trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie (32,2%);
- Ponad połowa ankietowanych wskazała, iż ich rówieśnicy piją energetyki (61,0%), z czego: 3,4% – jedną osobę, 35,6% – kilka osób (do 10 osób), a 22,0% – wiele osób

(powyżej 10 osób), natomiast co czwarty uczeń miał trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie (25,4%);

- Średnio co trzeci badany wskazał, iż ich rówieśnicy sięgają po papierosy (39,1%), z czego: 8,5% – jedna osoba, 13,6% – kilka osób (do 10 osób), a 17,0% – wiele osób (powyżej 10 osób), natomiast co czwarty uczeń miał trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie (27,1%);
- 49,2% uczniów ma w swoim otoczeniu osoby, które sięgają po e-papierosy, z czego: 11,9% – jedną osobę, 23,7% – kilka osób (do 10 osób), a 13,6% – wiele osób (powyżej 10 osób), natomiast 22,0% osób miało trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie;
- 1,7% uczniów ma w swoim otoczeniu rówieśników, którzy używają woreczków nikotynowych, z czego: wszyscy wskazali na znajomość wielu osób (powyżej 10 osób), natomiast 47,5% osób miało trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie;
- 3,4% uczniów ma w swoim otoczeniu rówieśników, którzy zażywają dopalaczy, z czego: 1,7% – jedną osobę, a kolejne 1,7% – wiele osób (powyżej 10 osób), natomiast 39,0% osób miało trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie;
- 3,4% uczniów ma w swoim otoczeniu rówieśników, którzy zażywają narkotyki, z czego: 1,7% – jedną osobę, a kolejne 1,7% – wiele osób (powyżej 10 osób), natomiast 35,6% osób miało trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie.

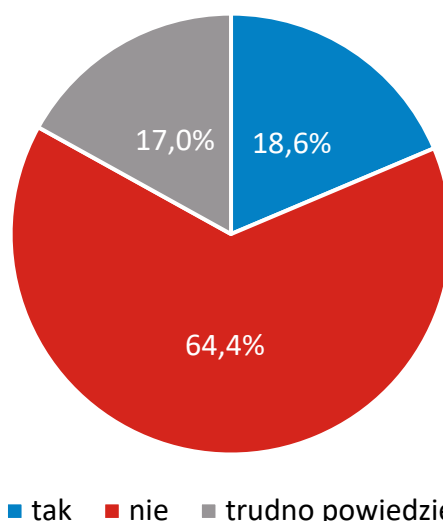
Tabela 3. Czy wśród Twoich rówieśników są osoby, które sięgają po poniższe substancje? N=59

	tak, jedna osoba	tak, kilka osób (do 10 osób)	tak, wiele osób (powyżej 10 osób)	trudno powiedzieć	moi rówieśnicy nie sięgają po taką substancję
alkohol	8,5%	17,0%	3,4%	32,2%	39,0%
energetyki	3,4%	35,6%	22,0%	25,4%	13,6%
papierosy	8,5%	13,6%	17,0%	27,1%	33,9%
e-papierosy	11,9%	23,7%	13,6%	22,0%	28,8%
woreczki nikotynowe	0,0%	0,0%	1,7%	47,5%	50,9%
dopalacze	1,7%	0,0%	1,7%	39,0%	57,6%
narkotyki	1,7%	0,0%	1,7%	35,6%	61,0%

PROBLEM PRZEMOCY

Kolejne pytanie zadane respondentom miało na celu oszacowanie skali problemu przemocy wśród dzieci i młodzieży z terenu gminy Chocień. Zapytano uczniów o to, czy zdarzyło im się w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyć przemocy. Twierdzącej odpowiedzi udzieliło 18,6% badanych, natomiast 17,0% uczniów zaznaczyło opcję „trudno powiedzieć”.

Wykres 7. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=59

W celu pogłębionej analizy określono również to, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów. Ponad połowa ankietowanych nie chciała odpowiadać na to pytanie (6 osób, tj. 54,6%), natomiast na drugim miejscu znaleźli się uczniowie ze szkoły (5 osób, tj. 45,5%).

Tabela 4. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=11

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie chcę odpowiadać na to pytanie	54,6%	6
uczniowie ze szkoły	45,5%	5
mama	0,0%	0
tata	0,0%	0
dzieci/młodzież spoza szkoły	0,0%	0
rodzeństwo	0,0%	0
dalsi członkowie rodziny	0,0%	0
nieznajoma osoba	0,0%	0
inne osoby, jakie?	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Kolejna tabela przedstawia odpowiedzi uczniów na pytanie o rodzaje doznawanej przemocy. Należy podkreślić, iż blisko co trzeci ankietowany nie chciał udzielić odpowiedzi na to pytanie (4 osoby, tj. 36,4%). Ponadto można zauważyć, że:

- przemocy psychicznej doznało 5 badanych (45,5%),
- przemocy seksualnej doświadczyło 2 uczniów (18,2%),
- przemocy fizycznej doznał 1 respondent (9,1%).

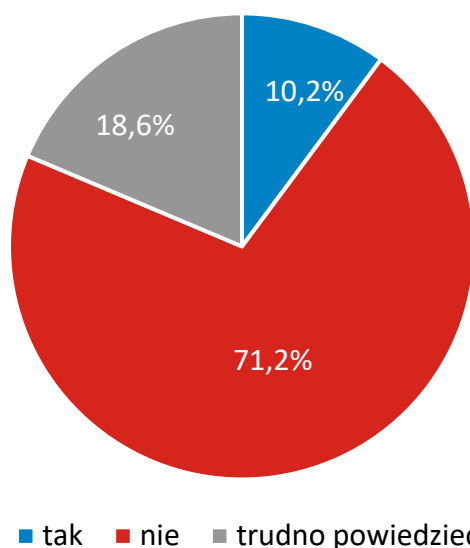
Tabela 5. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=11

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	45,5%	5
nie chcę odpowiadać na to pytanie	36,4%	4
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób, który mnie zawstydział itp.	18,2%	2
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	9,1%	1
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	0,0%	0
ktoś mnie obrażał, ośmieszał, groził mi za pomocą Internetu lub telefonu (np. w mediach społecznościowych, komunikatorach, SMS-ach), publikował lub przysyłał moje zdjęcia/wiadomości bez mojej zgody itp.	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie doszło do sytuacji, w której zastosowali oni przemoc wobec innych osób. Twierdząco na to pytanie odpowiedziało 10,2% badanych. Odpowiedź „trudno powiedzieć” wskazało również 18,6% respondentów.

Wykres 8. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=59

W dalszej kolejności respondenci odpowiedzieli na pytanie, jakiego rodzaju przemoc zastosowali. 50,0% uczniów nie chciało udzielić odpowiedzi na to pytanie (3 osoby). Z pozostałych odpowiedzi respondentów wynika, że:

- przemoc psychiczną stosowało 3 respondentów (50,0%),
- przemoc fizyczną zastosowało 2 ankietowanych (33,3%).

Tabela 6. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=6

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przeżywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	50,0%	3
nie chcę odpowiadać na to pytanie	50,0%	3
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/am dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	33,3%	2
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czyimś ciele w sposób, który go zawstydzał itp.	0,0%	0
obrażałem/am kogoś, ośmieszałem/am, groziłem/am za pomocą Internetu lub telefonu (np. w mediach społecznościowych, komunikatorach, SMS-ach), publikowałem/am lub przysyłałem/am kogoś zdjęcia/wiadomości bez zgody tej osoby itp.	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Analizie poddane zostały również odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Ponad połowa badanych nie chciała udzielać odpowiedzi na to pytanie (4 osoby, tj. 66,7%). Pojedyncze odpowiedzi padły na rodzeństwo, uczniów ze szkoły oraz inne osoby, w tym *kolegów* (po 16,7%).

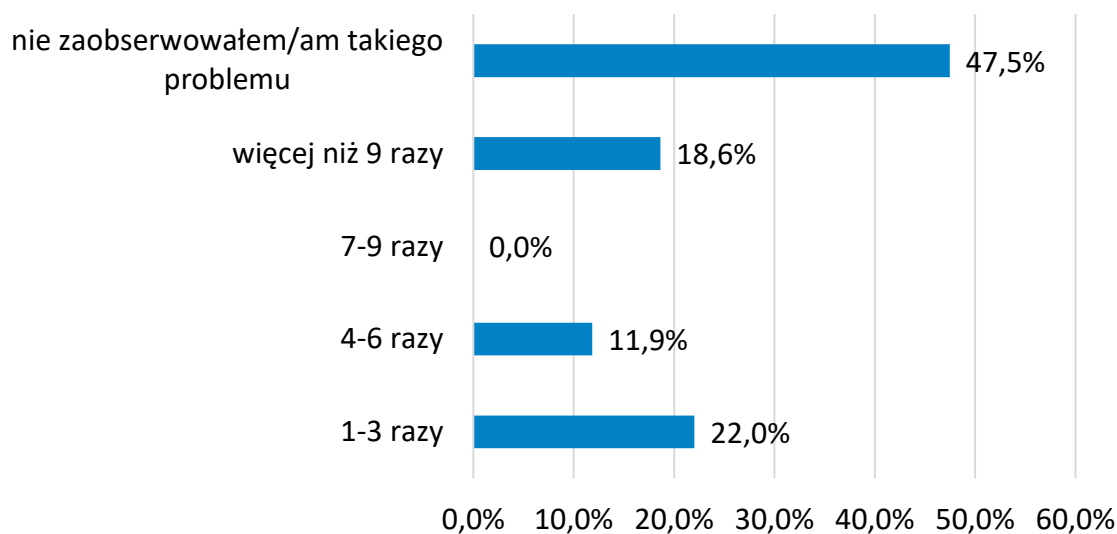
Tabela 7. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=6

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie chcę odpowiadać na to pytanie	66,7%	4
rodzeństwa	16,7%	1
uczniów ze szkoły	16,7%	1
innych osób, jakich?	16,7%	1
dzieci/młodzieży spoza szkoły	0,0%	0
rodziców	0,0%	0
dalszych członków rodziny	0,0%	0
nieznajomych osób	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejne pytanie dotyczyło częstotliwości występowania przemocy między uczniami w szkole w ciągu ostatniego roku szkolnego. Z odpowiedzi wynika, że 47,5% badanych nie zauważyło takiego problemu. 22,0% stwierdziło natomiast, że we wskazanym okresie takie sytuacje miały miejsce 1-3 razy, 11,9% – 4-6 razy, a 18,6% respondentów zaobserwowało więcej niż 9 incydentów związanych z zachowaniami przemocowymi.

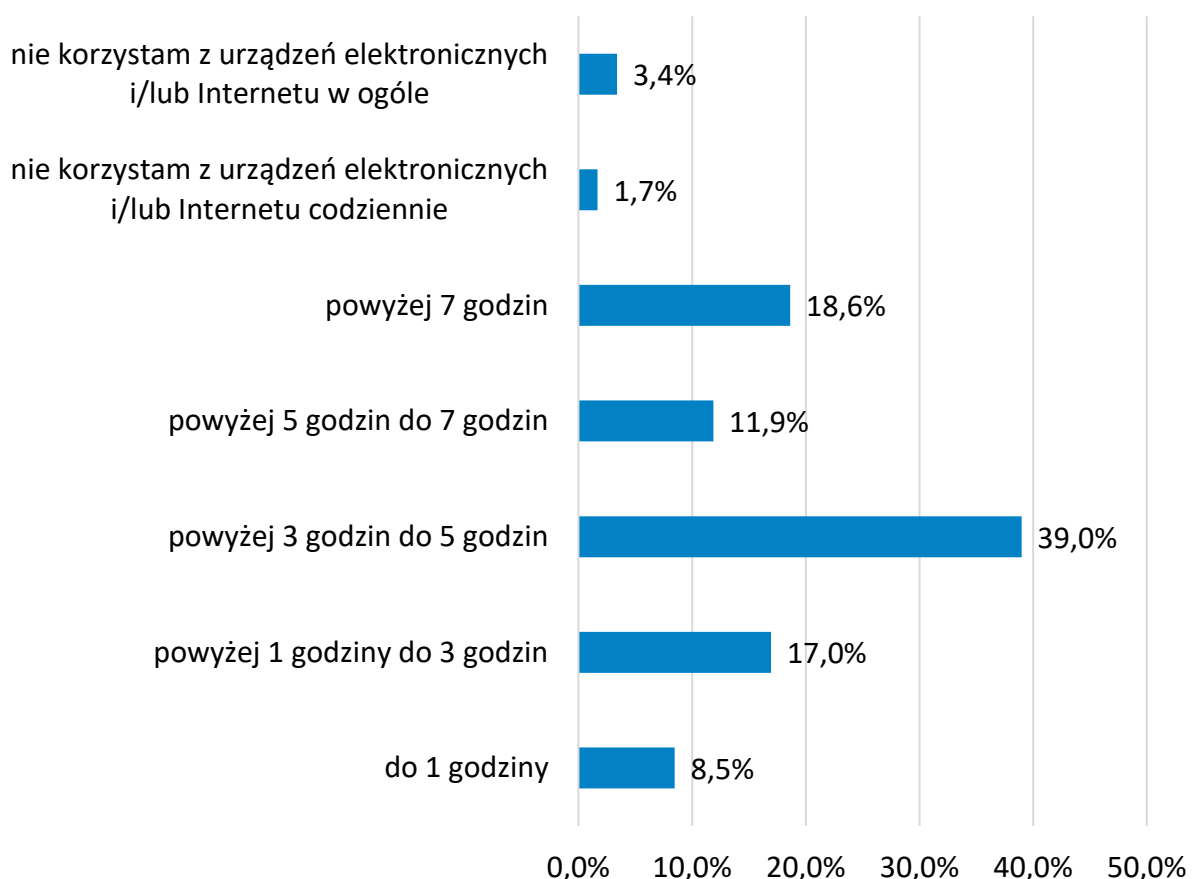
Wykres 9. Jak często w ciągu ostatniego roku obserwowałeś/aś problem przemocy między uczniami w swojej szkole? N=59

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU, W TYM SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie jak dużo czasu uczniowie poświęcają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu w dni nauki szkolnej. Jak wynika z odpowiedzi młodych mieszkańców Gminy, znaczna część z nich poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dużą ilość czasu w ciągu dnia. Tylko 8,5% uczniów zadeklarowało, iż korzysta z nich do 1 godziny, 17,0% odpowiedzi padło na przedział od 1 do 3 godzin, 39,0% – powyżej 3 do 5 godzin, a 11,9% – powyżej 5 do 7 godzin dziennie w dni nauki. Na odpowiedź powyżej 7 godzin dziennie wskazało 18,6% badanych. Codziennie nie korzysta z urządzeń elektronicznych 1,7% badanych, natomiast 3,4% nie robi tego w ogóle.

Wykres 10. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu w dni nauki szkolnej? N=59

W kolejnym pytaniu uczniowie mieli wskazać, ile czasu poświęcają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu w dni wolne od nauki szkolnej. Wyniki potwierdzają, iż dzieci i młodzież z Gminy w dni wolne od nauki korzystają częściej z Internetu. Do 1 godziny robi to 7,0% osób (4 badanych), powyżej 1 godziny do 3 godzin – 10,5% (6 osób), z kolei 33,3% respondentów poświęca na to powyżej 3 do 5 godzin dziennie (19 osób). Na znaczne ilości czasu wskazało łącznie 47,4% ankietowanych (27 osób), z czego 24,6% korzysta z nich powyżej 5 do 7 godzin (14 osób), a 22,8% – powyżej 7 godzin (13 osób). Niewielki odsetek odpowiedział, iż nie korzysta z tego typu urządzeń w dni wolne od nauki (1 osoba, tj. 1,8%).

Tabela 8. Ile czasu poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu w dni wolne od nauki szkolnej? N=57

Odpowiedź	%	Liczba odp.
do 1 godziny	7,0%	4
powyżej 1 godziny do 3 godzin	10,5%	6
powyżej 3 godzin do 5 godzin	33,3%	19
powyżej 5 godzin do 7 godzin	24,6%	14
powyżej 7 godzin	22,8%	13
nie korzystam z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu w dni wolne od nauki szkolnej	1,8%	1

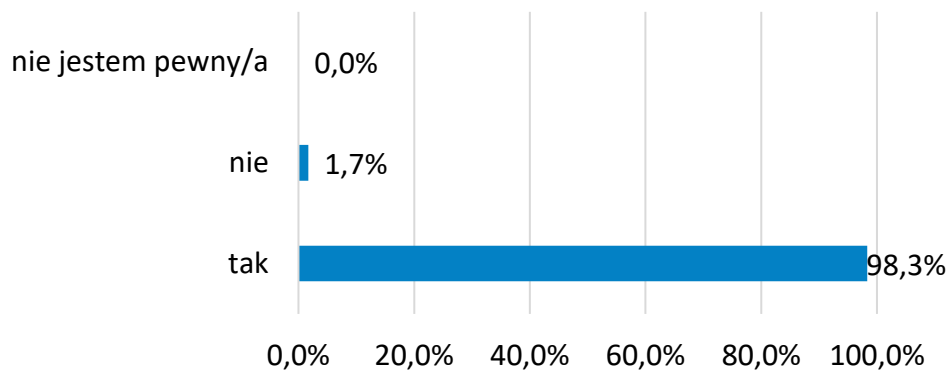
W dalszej kolejności badanych zapytano o to, czy ich rodzice lub opiekunowie kontrolują ilość czasu, jaki spędzają na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Średnio co trzeci respondent odpowiedział przecząco (22 osoby, tj. 38,6%). Na odpowiedź „zawsze” wskazało 14,0% uczniów (8 osób), bardzo często potwierdziło to 5,3% badanych (3 osoby), często – 17,5% ankietowanych (10 osób), z kolei rzadko podejmuje się tego 24,6% (14 osób).

Tabela 9. Czy Twoi rodzice lub opiekunowie kontrolują ilość czasu, jaki spędzasz na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=57

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, zawsze	14,0%	8
tak, bardzo często	5,3%	3
tak, często	17,5%	10
tak, rzadko	24,6%	14
nie kontrolują	38,6%	22

Kolejne pytania dotyczyły sztucznej inteligencji. W pierwszym z nich uczniowie mieli odpowiedzieć, czy wiedzą czym ona jest. Zdecydowana większość ankietowanych odpowiedziała twierdząco (98,3%), natomiast zaledwie 1,7% nie zna tego pojęcia.

Wykres 11. Czy wiesz czym jest sztuczna inteligencja? N=59

W kolejnym pytaniu uczniowie mieli określić częstotliwość korzystania ze sztucznej inteligencji. 12,1% badanych robi to codziennie (7 osób), średnio co trzeci uczeń – kilka razy w tygodniu (36,2%, tj. 21 osób), natomiast kilka razy w miesiącu – 17,2% (10 osób). Okazjonalnie, tj. kilka razy w roku korzysta z niej 12,1% uczniów (7 osób), rzadziej niż kilka razy w roku robi to 6,9% badanych (4 osoby), natomiast 15,5% respondentów odpowiedziało, iż nie korzysta z niej w ogóle (9 osób).

Tabela 10. Jak często korzystasz ze sztucznej inteligencji? N=58

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
codziennie	12,1%	7
kilka razy w tygodniu	36,2%	21
kilka razy w miesiącu	17,2%	10
kilka razy w roku	12,1%	7
rzadziej niż kilka razy w roku	6,9%	4
nie korzystam ze sztucznej inteligencji	15,5%	9

Kolejna tabela pokazuje, że uczniowie najczęściej korzystają ze sztucznej inteligencji do nauki – taką odpowiedź wskazało 61,2% badanych (30 osób). Wyraźnie rzadziej wykorzystują ją do wyszukiwania informacji na temat swoich zainteresowań – 38,8% (19 osób). Na kolejnych miejscach znalazło się korzystanie ze sztucznej inteligencji do odrabiania prac domowych oraz do sprawdzania informacji i wyjaśniania zagadnień jako alternatywy dla wyszukiwarki internetowej (po 34,7%, tj. 17 osób). Mniejsza grupa respondentów używa AI w celach rozrywkowych oraz do rozwiązywania problemów lub szukania porady (po 24,5%, tj. 12 osób). Najrzadziej badani wskazywali na korzystanie ze sztucznej inteligencji do

tworzenia treści w mediach społecznościowych oraz z innych powodów, w tym: *szukanie informacji o sporcie, ciekawostek, pisanie cytatów i życzeń urodzinowych* (po 8,2%, tj. 4 osoby). Wyniki wskazują, że sztuczna inteligencja jest dla uczniów przede wszystkim narzędziem wspierającym edukację i zdobywanie wiedzy, a znacznie rzadziej służy im do działań rozrywkowych czy twórczości internetowej.

Tabela 11. W jakim celu korzystasz ze sztucznej Inteligencji? N=49

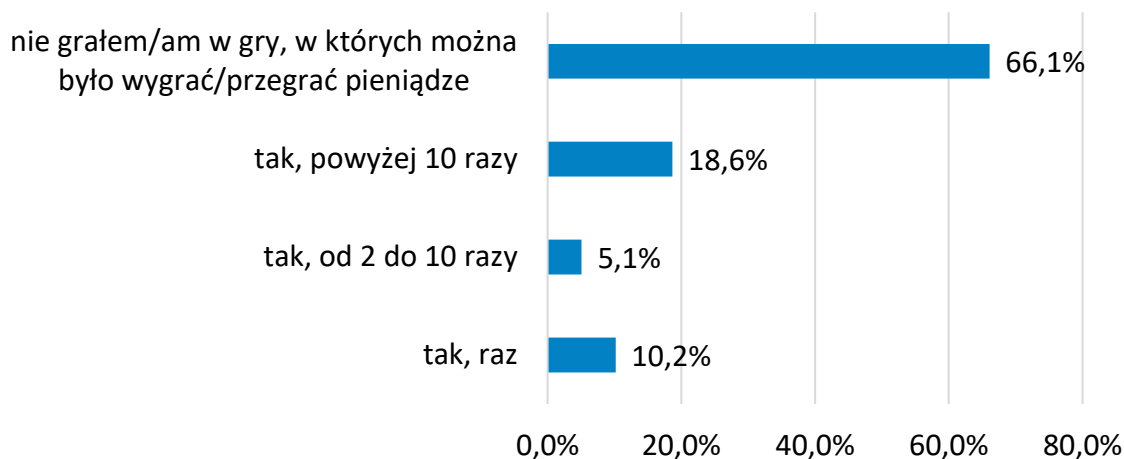
Odpowiedź	%	Liczba odp.
do nauki	61,2%	30
szukam informacji na temat swoich zainteresowań	38,8%	19
do odrabiania prac domowych	34,7%	17
do sprawdzania informacji i wyjaśniania zagadnień (jako alternatywa dla wyszukiwarki internetowej)	34,7%	17
w celach rozrywkowych	24,5%	12
do rozwiązywania problemów/szukania porady	24,5%	12
do tworzenia treści w mediach społecznościowych	8,2%	4
z innych powodów, jakich?	8,2%	4

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W celu określenia skali i zasięgu grania przez uczniów w gry o charakterze hazardowym, respondentów zapytano, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło im się uczestniczyć w takich grach. Uzyskane wyniki wskazują, że 33,9% badanych ma takie doświadczenia. Wśród uczniów, którzy podejmowali taką aktywność, 18,6% zrobiło to powyżej 10 razy, 5,1% – 2-10 razy, a pozostałe 10,2% wskazało na jedną taką sytuację.

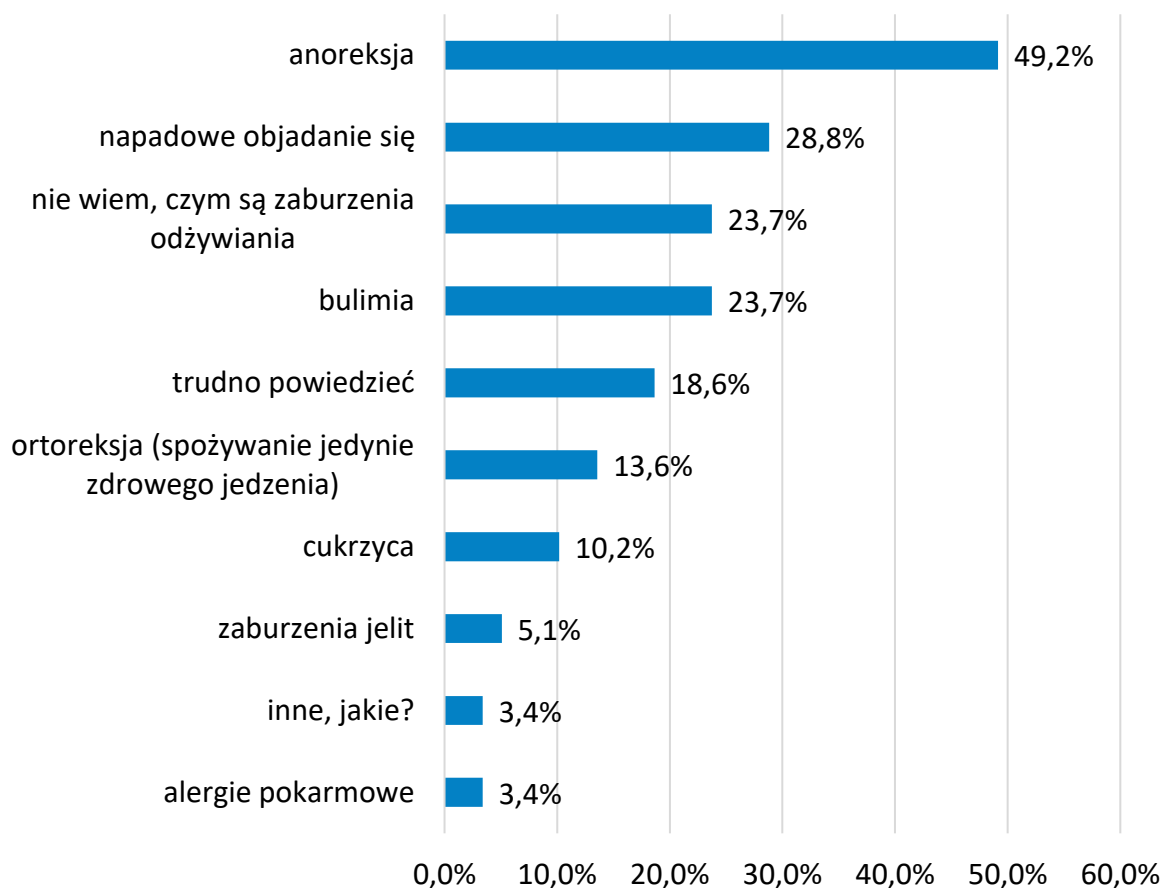
Wykres 12. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrażki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie, "skórki"/skiny w grach itp.)? N=59

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

Kolejny etap badania, przeprowadzonego wśród uczniów gminy Choceń, dotyczył problematyki zaburzeń odżywiania, które stanowią narastające wyzwanie wśród młodych osób. Uczniowie mieli za zadanie wskazać, które odpowiedzi z kafeterii zaliczamy według nich do problemów z tego zakresu. Najczęściej wybieraną odpowiedzią była anoreksja (49,2%). Napadowe objadanie się zostało zaznaczone przez 28,8%, a bulimia była wyborem 23,7% ankietowanych. Znacznie rzadziej wymieniano ortoreksję – 13,6% uczniów uznało ją za zaburzenia odżywiania. Jednocześnie część respondentów błędnie zaliczała do nich inne problemy zdrowotne: 5,1% wskazało zaburzenia jelit, 10,2% – cukrzycę, natomiast 3,4% – alergie pokarmowe. Odpowiedź „inne” wybrało 3,4% uczniów wskazując na *głodzenie się*. Aż 23,7% respondentów przyznało, że nie wie czym są zaburzenia odżywiania, natomiast 18,6% zaznaczyło opcję „trudno powiedzieć”.

Wykres 13. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=59

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców Gminy Chocień, a także skala korzystania z urządzeń elektronicznych, grania w gry na pieniądze, przemocy domowej oraz cyberprzemocy oraz innych uzależnień natury behawioralnej, w tym także kwestie związane z korzystaniem ze sztucznej inteligencji.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

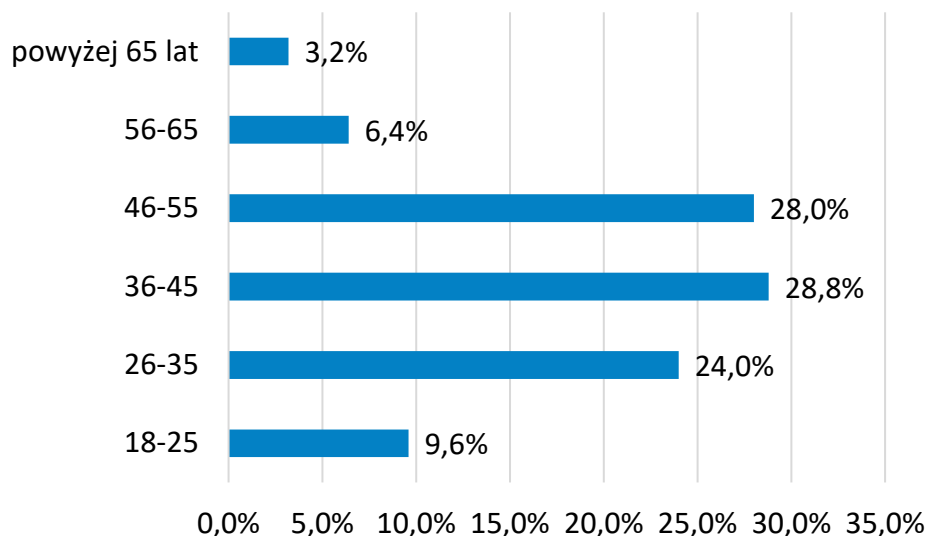
W badaniu diagnozującym problemy społeczne występujące na terenie Gminy Chocień udział wzięło łącznie 125 pełnoletnich mieszkańców. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Zdecydowaną większość ankiet przekazały kobiety, które uzupełniły łącznie 78,4% kwestionariuszy, natomiast mężczyźni wypełnili pozostałe 21,6% ankiet.

Rysunek 5. Płeć dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=125

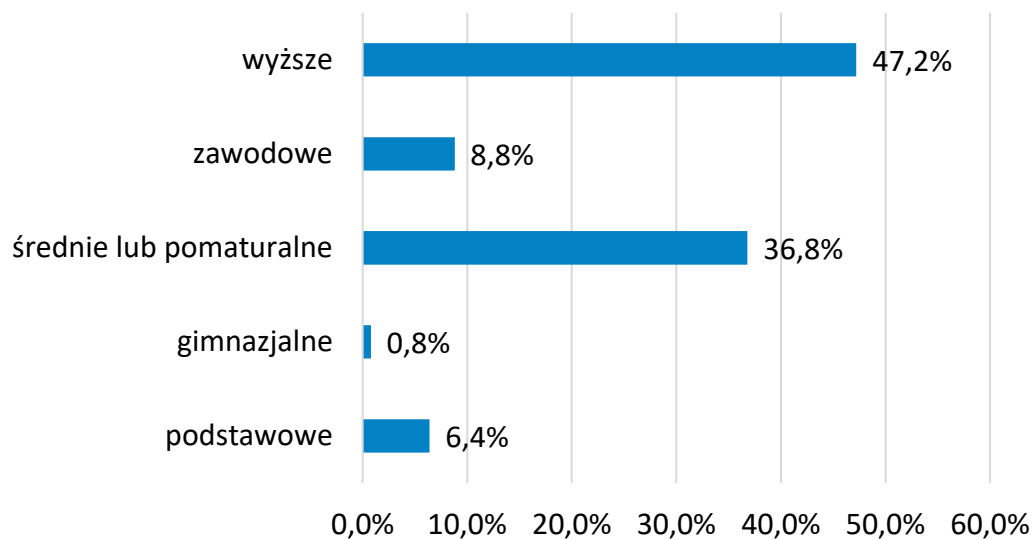
Analiza struktury badanej grupy wskazuje na zróżnicowanie respondentów pod względem ich wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat (28,8%), a następnie w wieku 46-55 lat (28,00%) oraz 26-35 lat (24,0%). W badaniu udział wzięli również mieszkańcy mający 18-25 lat (9,6%), 56-65 lat (6,4%), a najmniejszy odsetek stanowiły osoby powyżej 65 roku życia (3,2%).

Wykres 14. Wiek: N=125

Respondenci zostali zapytani również o wykształcenie. Jak wynika z ich deklaracji, 47,2% badanych legitymuje się wykształceniem wyższym, 36,8% – średnim lub pomaturalnym, a 8,8% – zawodowym. 6,4% kwestionariuszy ankiet wypełnili mieszkańcy z wykształceniem podstawowym, a 0,8% – gimnazjalnym.

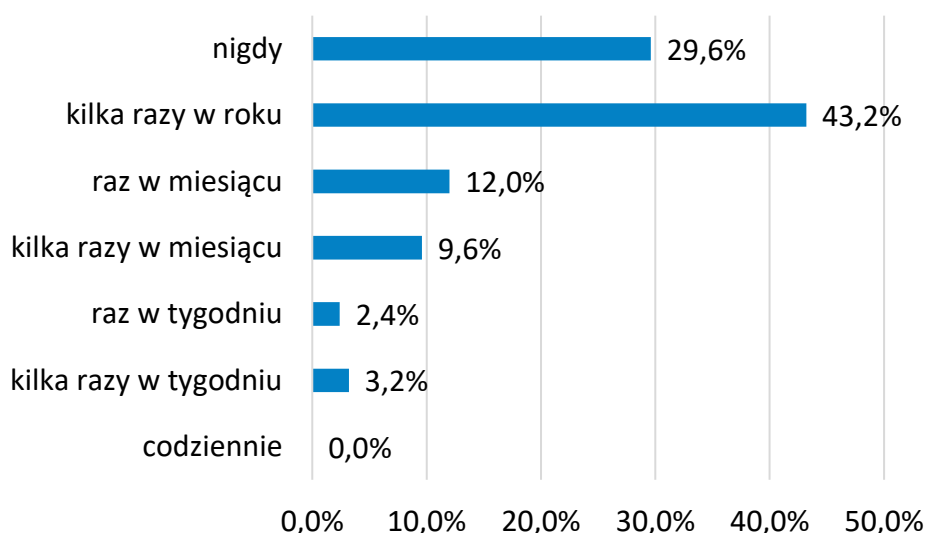
Wykres 15. Wykształcenie: N=125

PROBLEM ALKOHOLOWY

W pierwszym pytaniu tego bloku tematycznego, dorosłych mieszkańców Gminy Chocień poproszono o określenie, z jaką częstotliwością spożywają alkohol. Całkowitą abstynencję zadeklarowało 29,6% ankietowanych, natomiast 43,2% sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. 12,0% badanych spożywa alkohol raz w miesiącu, 9,6% – kilka razy w miesiącu, 2,4% – raz w tygodniu, a 3,2% – kilka razy w tygodniu. Żaden badany nie przyznał się do codziennego picia alkoholu.

Wykres 16. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=125

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Zdecydowana większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyła im się taka sytuacja (77 osób, tj. 88,5%). Przeciwnie odpowiedziało 11,5% ankietowanych (10 osób), z czego 8 z nich zadeklarowało, że miało to miejsce 1 raz (9,2%), a 2 respondentów – od 2 do 5 razy (2,3%). 1 osoba pominęła to pytanie.

Tabela 12. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=87

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	9,2%	8
2-5 razy	2,3%	2
6-10 razy	0,0%	0
powyżej 10 razy	0,0%	0
ani razu	88,5%	77

W ostatnim pytaniu dotyczącym tego obszaru, ankietowani zostali poproszeni o ustosunkowanie się do twierdzeń odnośnie alkoholu. Z przeprowadzonego badania dowiadujemy się, iż:

- zdecydowana większość mieszkańców jest zdania, że nawet niewielka ilość alkoholu spożyta w czasie ciąży może negatywnie wpływać na rozwój dziecka (98,4%), nikt nie był przeciwnego zdania, natomiast trudności w ocenie miało 1,6% badanych;
- 70,4% mieszkańców popiera wprowadzenie nocnego ograniczenia sprzedaży alkoholu na terenie Gminy, średnio co szósty badany odpowiedział przecząco (16,0%), z kolei 13,6% osób miało trudności w odpowiedzi na to stwierdzenie;
- Ponad połowa ankietowanych jest zdania, że wiek uprawniający do zakupu alkoholu powinien zostać podniesiony (55,2%), co trzeci jest przeciwnego zdania (27,2%), natomiast 17,6% miało trudności w ocenie;
- W opinii 52,8% osób napoje alkoholowe 0% mogą przyczynić się do rozwoju uzależnienia, co piąty mieszkaniec jest odmiennego zdania (19,2%), a co czwarty wskazał na odpowiedź „trudno powiedzieć” (28,0%);
- 73,6% badanych prawidłowo wskazało, iż alkohol zawarty w piwie nie jest mniej szkodliwy niż alkohol zawarty w wódce, błędnie wskazało 9,6% osób, a 16,8% miało trudności w ocenie.

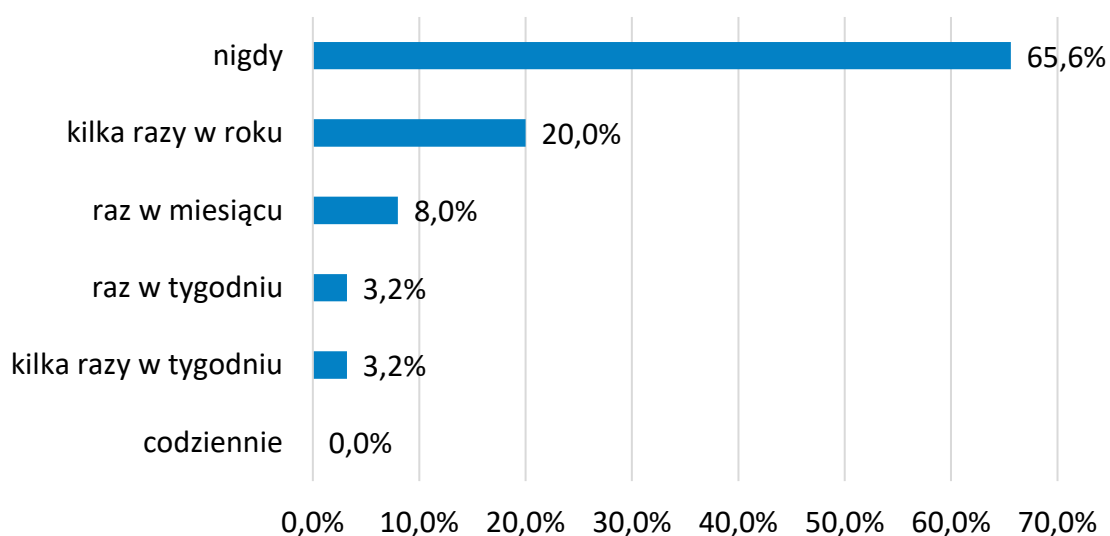
Tabela 13. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=125

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
Nawet niewielka ilość alkoholu spożyta w czasie ciąży może negatywnie wpływać na rozwój dziecka.	98,4%	0,0%	1,6%
Popieram wprowadzenie nocnego ograniczenia sprzedaży alkoholu w mojej miejscowości.	70,4%	16,0%	13,6%
Wiek uprawniający do zakupu alkoholu powinien zostać podniesiony.	55,2%	27,2%	17,6%
Napoje alkoholowe 0% mogą przyczynić się do rozwoju uzależnienia.	52,8%	19,2%	28,0%
Alkohol zawarty w piwie jest mniej szkodliwy niż alkohol zawarty w wódce.	9,6%	73,6%	16,8%

NAPOJE ENERGETYCZNE

Kolejny element badania dotyczył częstotliwości spożywania napojów energetycznych przez dorosłych mieszkańców gminy Chocień. Ponad połowa badanych stwierdziła, że nigdy nie sięgała po takie produkty (65,6%). Oprócz tego 20,0% nich wskazało na picie takich napojów kilka razy w roku. Znacznie mniejszy odsetek zadeklarował spożywanie ich raz w miesiącu (8,0%), raz lub kilka razy tygodniu (po 3,2%). Żaden mieszkaniec nie pije napojów energetycznych codziennie.

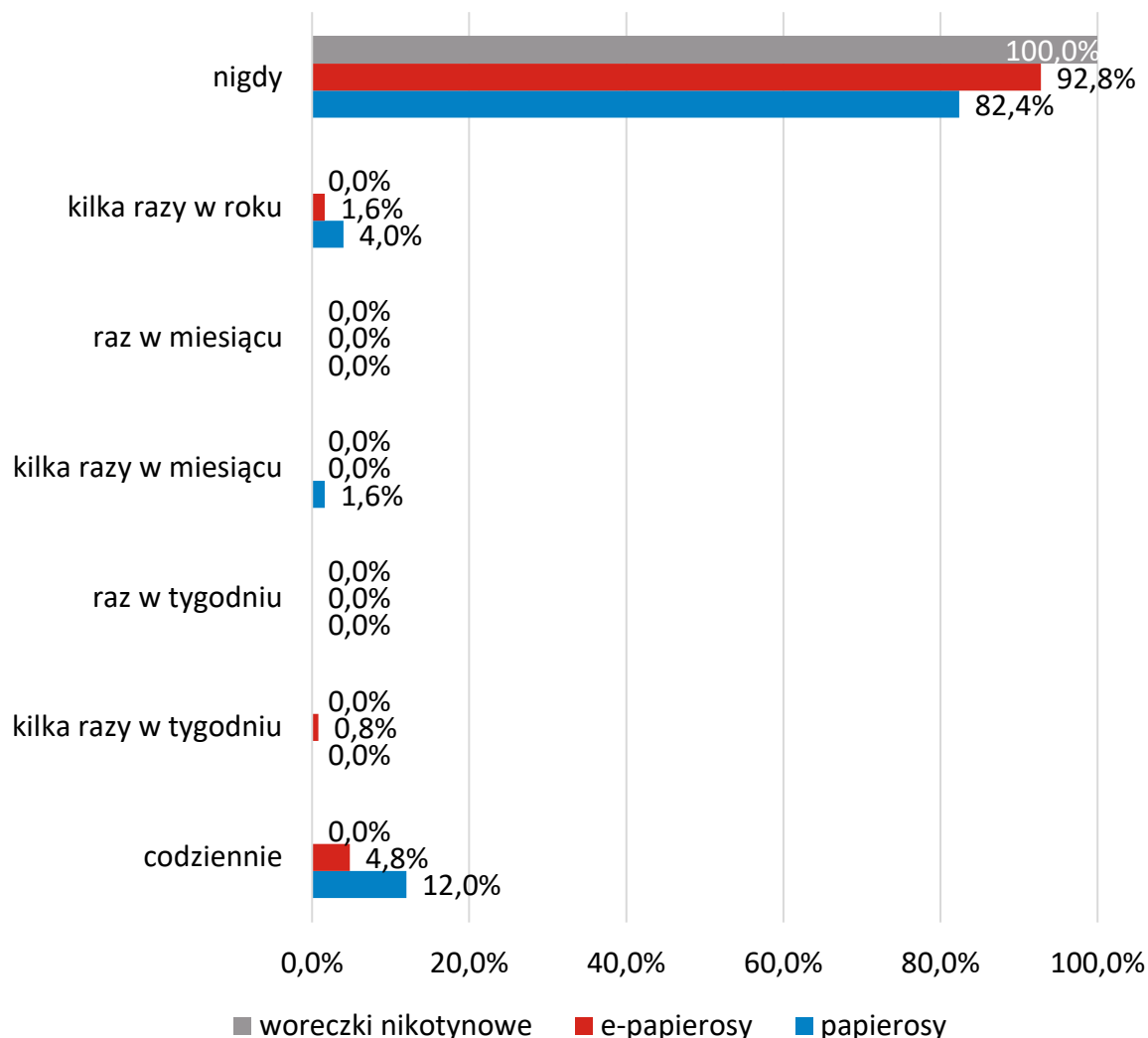
Wykres 17. Jak często pije Pan/i napoje energetyczne? N=125

PROBLEM NIKOTYNOWY

Kolejny etap badania miał na celu określenie skali palenia papierosów, e-papierosów oraz używanie woreczków nikotynowych wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Sięganie po tradycyjne papierosy zadeklarowało 17,6% respondentów, z czego 12,0% pali je codziennie, 1,6% – kilka razy w miesiącu, a 4,0% pali okazjonalnie, tj. kilka razy w roku. W przypadku e-papierosów ich palenie zadeklarowało 7,2% mieszkańców, w tym 4,8% sięga po nie codziennie, 0,8% – kilka razy w tygodniu, a 1,6% – kilka razy w roku. Żaden badany nie używa woreczków nikotynowych.

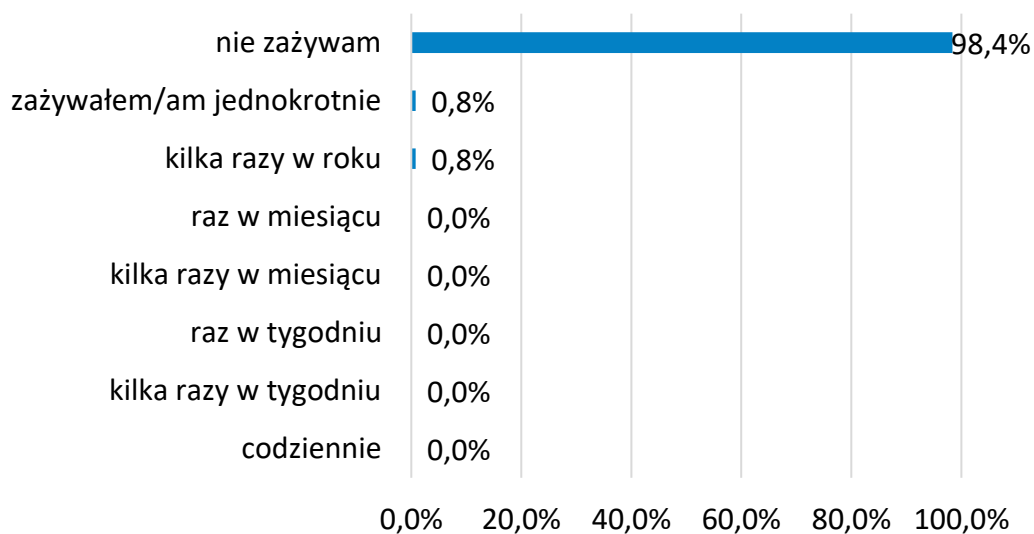
Wykres 18. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy lub używa woreczki nikotynowe? N=125

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następnym etapem badania było zidentyfikowanie skali zażywania narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych przez dorosłych mieszkańców Gminy. Zdecydowana większość respondentów stwierdziła, że nigdy nie sięgała po takie używki (98,4%). Do zażywania substancji takich jak narkotyki, dopalacze lub leki w celu odurzenia przyznało się łącznie 1,6% badanych, spośród których 0,8% zrobiło to raz w życiu lub robią to sporadycznie tzn. kilka razy w roku.

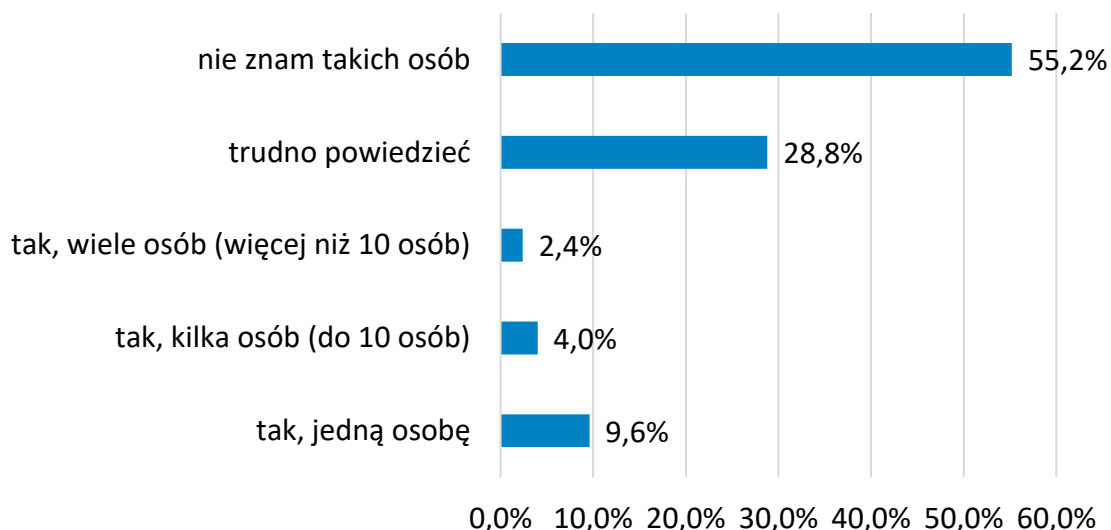
Wykres 19. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?
N=125

PROBLEM PRZEMOCY

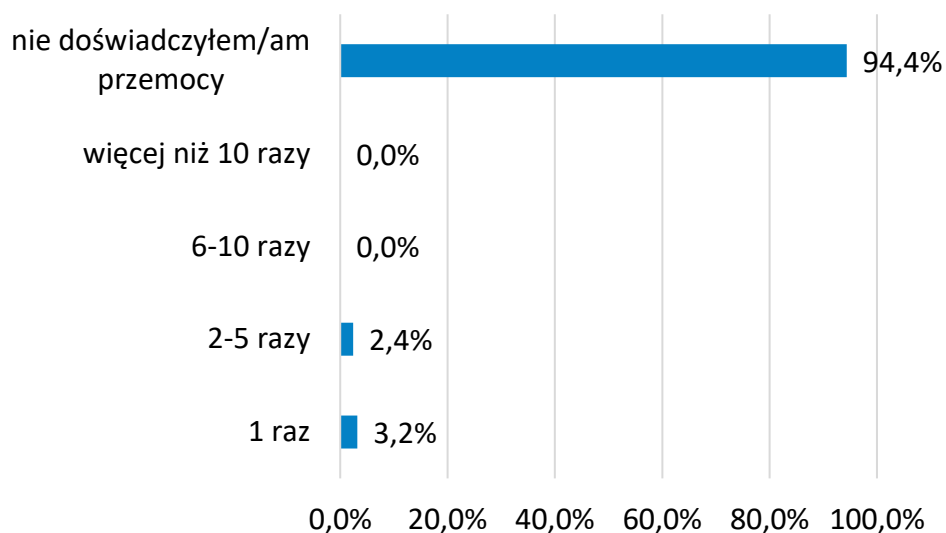
Dalsza część raportu obejmuje próbę oszacowania skali problemu przemocy domowej wśród mieszkańców Gminy. Respondentów poproszono o wskazanie, czy znają w swoim otoczeniu kogoś, kto ma takie doświadczenia. Z zebranych danych wynika, że 16,0% badanych deklaruje znajomość takich osób – wśród nich 9,6% wskazało na jedną osobę, 4,0% – kilka osób (do 10 osób), a 2,4% – wiele osób (więcej niż 10 osób). Warto zaznaczyć, że 28,8% ankietowanych wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wykres 20. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej? N=125

Skalę zjawiska przemocy na terenie Gminy zweryfikowano również poprzez analizę odpowiedzi dotyczących doświadczenia przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Z uzyskanych danych wynika, że zdecydowana większość respondentów nie doznała przemocy we wskazanym okresie (94,4%). Wśród osób, które zadeklarowały takie doświadczenia 3,2% wskazało, iż taka sytuacja miała miejsce 1 raz, natomiast 2,4% – 2-5 razy.

Wykres 21. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=125

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doświadczyli przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, zostali poproszeni również o określenie jej rodzaju. 7 osób wskazało na przemoc psychiczną (100,0%), 3 badanych wyróżniło przemoc ekonomiczną (42,9%), kolei 1 osoba doznała zaniedbania (14,3%).

Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=7

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	100,0%	7
przemoc ekonomiczna	42,9%	3
zaniedbanie	14,3%	1
przemoc fizyczna	0,0%	0
przemoc seksualna	0,0%	0
cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, groźby, szantaż, wyłudzenie pieniędzy, rozpowszechnianie kompromitujących materiałów)	0,0%	0
nie wiem	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

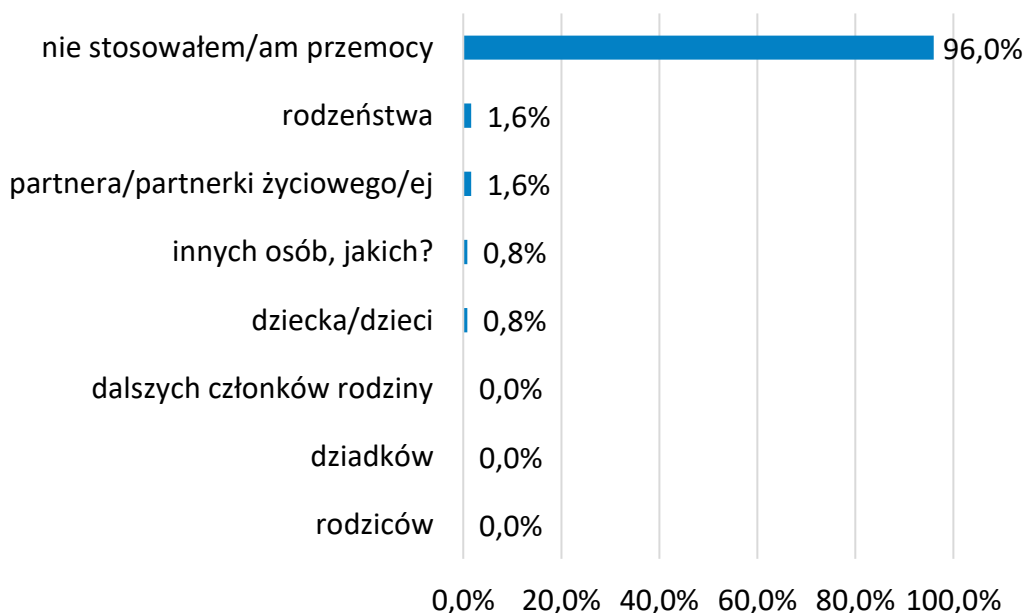
Ankietowani zostali zapytani również o to, kto stosował wobec nich zachowania przemocowe. Wobec wszystkich ankietowanych przemoc stosował partner/partnerka życiowy/a (6 osób, tj. 100,0%). 1 badany nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=7

Odpowiedź	%	Liczba odp.
partner/partnerka życiowy/a	100,0%	6
rodzice	0,0%	0
rodzeństwo	0,0%	0
dziadkowie	0,0%	0
dziecko/dzieci	0,0%	0
dalsi członkowie rodziny	0,0%	0
inne osoby, jakie?	0,0%	0

W badaniu uwzględniono również pytanie dotyczące stosowania przemocy domowej przez respondentów w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Takie zachowania wobec rodzeństwa oraz partnera/partnerki zadeklarowało po 1,6% badanych, natomiast po 0,8% wskazało na dzieci/dziecko oraz inne osoby, w tym: *kolegów*.

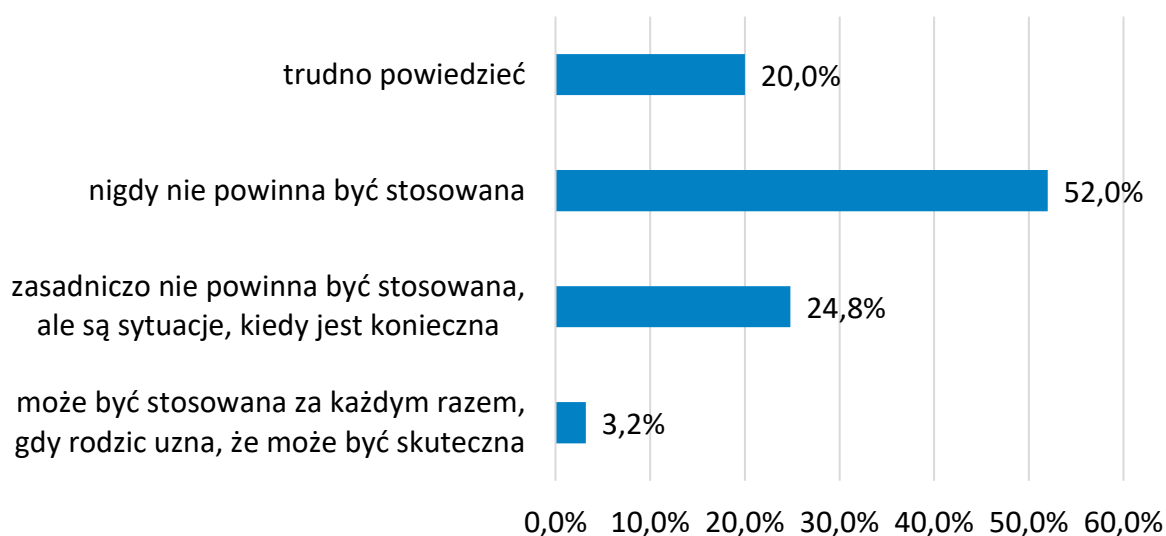
Wykres 22. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=125

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Respondentów poproszono również o ocenę czy stosowanie kar fizycznych, takich jak klapsy, może stanowić dopuszczalną metodę wychowawczą. Jedynie 52,0% badanych jednoznacznie stwierdziło, że są one niedopuszczalne. Połowę mniejszy odsetek respondentów wyraził natomiast opinię, że choć zasadniczo nie należy ich stosować, to w pewnych sytuacjach mogą okazać się one konieczne (24,8%). Najmniej liczna grupa zaaprobowała możliwość stosowania kar fizycznych za każdym razem, gdy rodzic uzna je za skuteczne (3,2%). Warto również zauważyć, że aż 20,0% badanych miało trudność z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

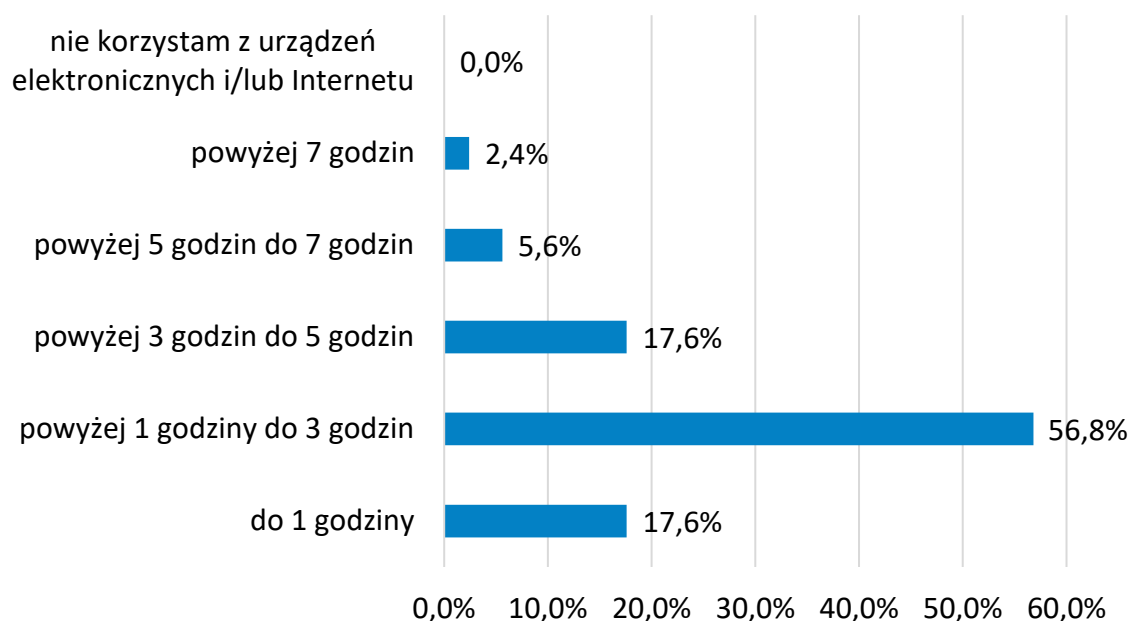
Wykres 23. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) może być metodą wychowawczą, która:
N=125

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU, W TYM SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

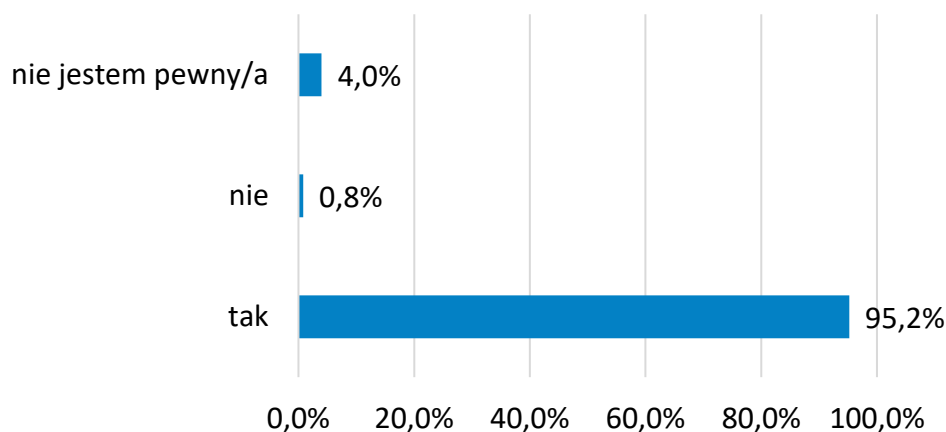
Kolejny blok pytań miał na celu ustalenie, w jaki sposób oraz jak często dorośli mieszkańcy Gminy korzystają z urzędzeń elektronicznych i/lub Internetu. Analiza odpowiedzi wykazała, że największa grupa respondentów spędza w ten sposób czas od 1 do 3 godzin dziennie (56,8%). Znaczący odsetek badanych wskazywał również na zakres do 1 godziny w ciągu dnia oraz powyżej 3 godzin do 5 godzin (po 17,6%). Oprócz tego 5,6% mieszkańców poświęca na to od 5 do 7 godzin, a 2,4% – powyżej 7 godzin.

Wykres 24. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=125

W kolejnym pytaniu, dorośli mieli odpowiedzieć, czy wiedzą, czym jest sztuczna inteligencja. Zdecydowana większość odpowiedziała twierdząco (95,2%), a zaledwie 0,8% osób nie posiada takiej wiedzy. Ponadto, 4,0% badanych nie jest pewnych, czym jest AI.

Wykres 25. Czy wie Pan/i czym jest sztuczna inteligencja? N=125

W następnym pytaniu mieszkańcy mieli określić częstotliwość korzystania ze sztucznej inteligencji. Z przeprowadzonego badania dowiadujemy się, iż codziennie korzysta z niej 11,9% respondentów (14 osób), kilka razy w tygodniu (25,4%, tj. 30 osób) lub kilka razy w miesiącu robi to co czwarty badany (27,1%, tj. 32 osoby), z kolei kilka razy w roku po to narzędzie sięga 8,5% mieszkańców (10 osób). Średnio co piąty ankietowany odpowiedział, iż nie korzysta ze sztucznej inteligencji (20,3%, tj. 24 osoby).

Tabela 16. Jak często korzysta Pan/i ze sztucznej inteligencji? N=118

Odpowiedź	%	Liczba odp.
codziennie	11,9%	14
kilka razy w tygodniu	25,4%	30
kilka razy w miesiącu	27,1%	32
kilka razy w roku	8,5%	10
rzadziej niż kilka razy w roku	6,8%	8
nie korzystam ze sztucznej inteligencji	20,3%	24

W ostatnim pytaniu mieszkańcy mieli wskazać, w jakim celu korzystają ze sztucznej inteligencji. Ponad połowa ankietowanych dzięki AI sprawdza informacje i wyjaśnia zagadnienia (49 osób, tj. 52,1%), a średnio co trzeci rozwiązuje problemy/szuka porady (37 osób, tj. 39,4%) lub poszerza wiedzę (29 osób, tj. 30,9%). Znacznie rzadziej wskazywano na takie odpowiedzi jak „w związku z wykonywaną pracą” (27 osób, tj. 28,7%), „w celach rozrywkowych” (14 osób, tj. 14,9%) oraz „do tworzenia treści w mediach społecznościowych” (5 osób, tj. 5,3%).

Tabela 17. W jakim celu korzysta Pan/i ze sztucznej Inteligencji? N=94

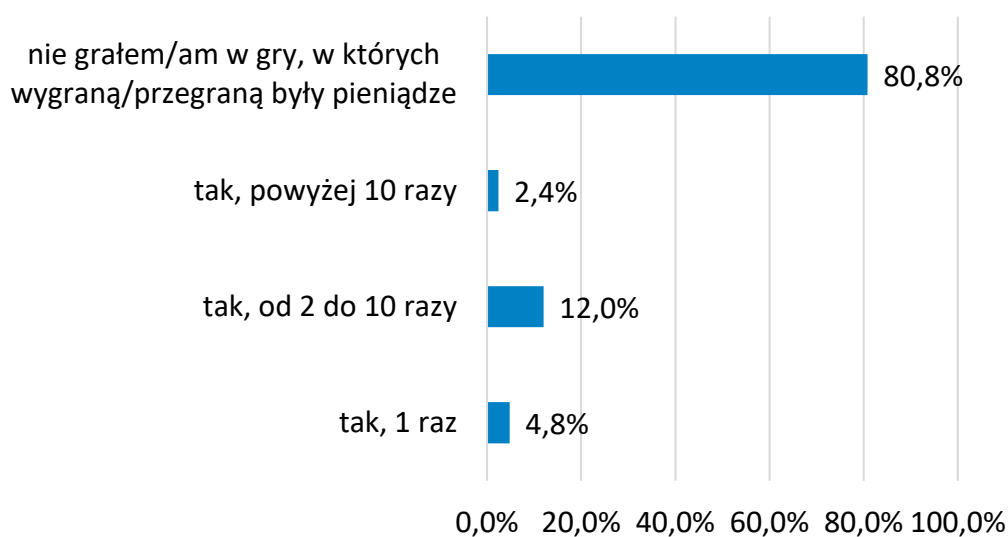
Odpowiedź	%	Liczba odp.
do sprawdzania informacji i wyjaśniania zagadnień (jako alternatywa dla wyszukiwarki internetowej)	52,1%	49
do rozwiązywania problemów/szukania porady	39,4%	37
do poszerzania wiedzy	30,9%	29
w związku z wykonywaną pracą	28,7%	27
w celach rozrywkowych	14,9%	14
do tworzenia treści w mediach społecznościowych	5,3%	5
z innych powodów, jakich?	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W celu określenia skali podejmowania zachowań hazardowych respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grali w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze. Zebrany materiał badawczy wykazał, że styczność z takimi grami miało 19,2% dorosłych mieszkańców, wśród których 4,8% podejmowało się takich aktywności 1 raz, 12,0% – 2-10 razy, a 2,4% – powyżej 10 razy.

Wykres 26. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną /przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie, itp.)? N=125

Kolejne pytanie miało na celu sprawdzenie czy mieszkańcy Gminy kiedykolwiek brali udział w grach hazardowych w celu rozwiązania trudności finansowych lub poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 41,7% badanych przyznało, że ma takie doświadczenia (10 osób), a taki sam odsetek respondentów udzielił przeczącej odpowiedzi (10 osób, tj. 41,7%). 16,7% badanych nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie (4 osoby).

Tabela 18. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=24

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	41,7%	10
nie	41,7%	10
trudno powiedzieć	16,7%	4

INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

W kolejnej części badania, obejmującej dorosłych mieszkańców gminy Chocień, respondenci udzielili informacji dotyczących swoich zachowań zakupowych, żywieniowych oraz związanych z pracą. Uwzględnione w ankiecie pytania pozwoliły ocenić skalę zjawisk związanych z uzależnieniami behawioralnymi, które jak pokazują współczesne badania – stają się coraz bardziej powszechne, zwłaszcza w społeczeństwach rozwiniętych.

Analiza zebranych odpowiedzi wskazuje, że część mieszkańców doświadcza trudności mogących świadczyć o niepokojących wzorcach zachowań:

- 48,8% badanych przyznało, że zdarza im się odkładać obowiązki na rzecz korzystania z Internetu lub urzędzeń elektronicznych,
- 32,8% ankietowanych odczuwa wyrzuty sumienia po zjedzeniu bardziej kalorycznego posiłku niż pierwotnie zakładali,
- 22,4% respondentów deklaruje, że często „zajada” stres i intensywne emocje, mając trudność z powstrzymaniem się od jedzenia,
- 12,8% badanych wskazało, że nie może powstrzymać się od kupowania nowych rzeczy – mimo że nie są im potrzebne i przekraczają ich możliwości finansowe,
- 70,4% mieszkańców przyznało, że często myśli o swoich obowiązkach zawodowych po godzinach pracy.

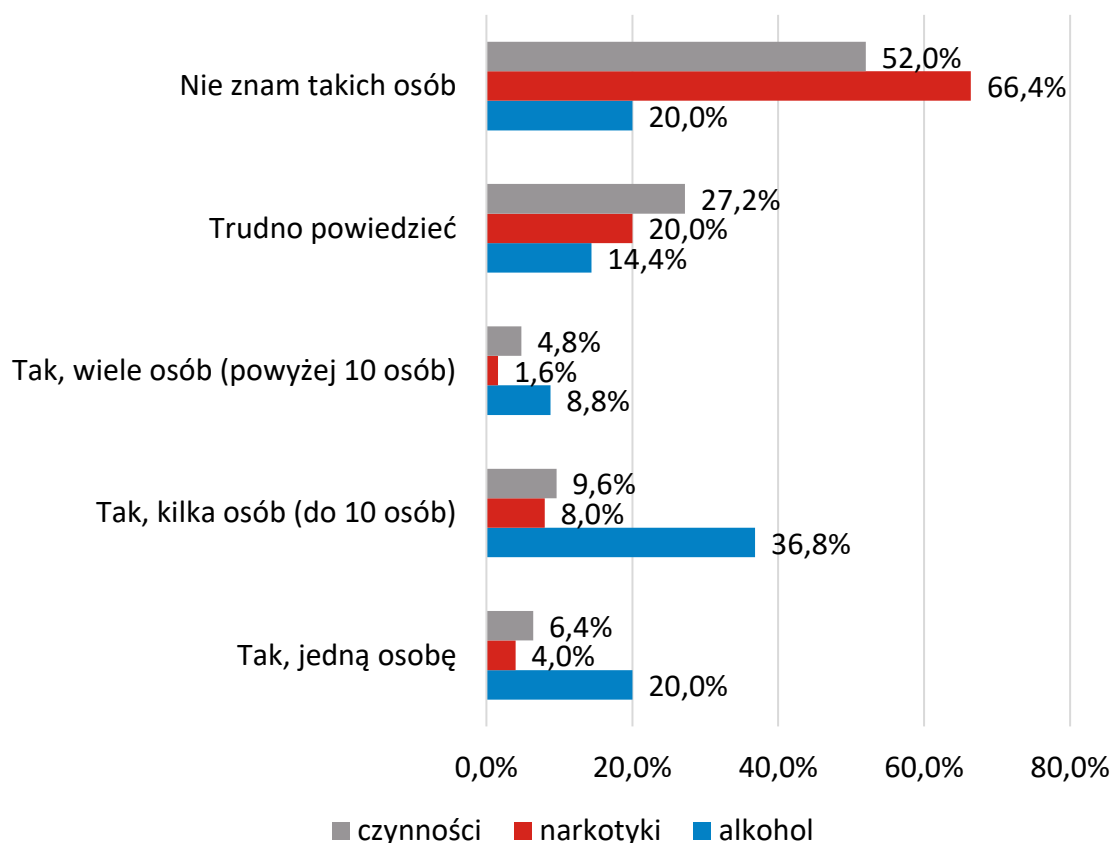
Wykres 27. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=125

Kolejne pytanie dotyczyło tego, czy badani znają w swoim otoczeniu kogoś, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupów, korzystania z Internetu lub urządzeń elektronicznych, uprawiania sportu, pracy, oglądania treści pornograficznych). Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- 65,6% badanych zna osoby, które nadużywają alkoholu, w tym: 20,0% jedną osobę, 36,8% – kilka osób (do 10), 8,8% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 14,4% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”;
- 13,6% badanych zna osoby, które nadużywają narkotyków, w tym: 4,0% jedną osobę, 8,0% – kilka osób (do 10), 1,6% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 20,0% ankietowanych zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”;
- 20,8% badanych zna osoby, które dotyczy problem uzależnień behawioralnych, w tym: 6,4% – jedną osobę, 9,6% – kilka osób (do 10), a 4,8% – wiele osób (powyżej 10). 29,8% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

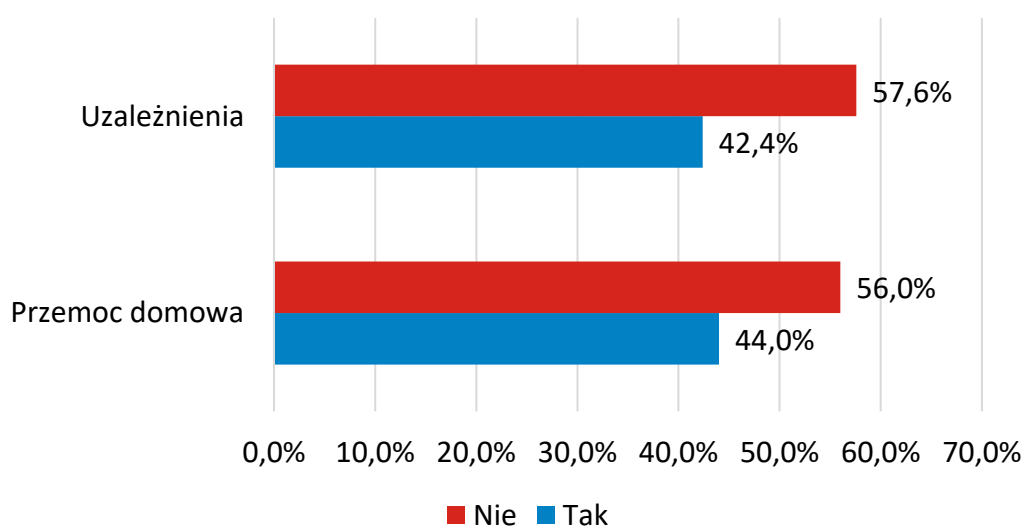
Wykres 28. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=125

WSPARCIE

Respondenci mieli również odpowiedzieć na pytanie dotyczące wiedzy o miejscach, w których na terenie swojej miejscowości można uzyskać pomoc w sytuacji wystąpienia określonych problemów: uzależnień oraz przemocy domowej. W przypadku uzależnień 42,4% respondentów deklaruje wiedzę o dostępnych formach pomocy, natomiast 57,6% nie wie, gdzie można ją uzyskać. Nieco lepsza sytuacja dotyczy wiedzy na temat pomocy w przypadku przemocy domowej – 44,0% badanych deklaruje znajomość miejsc wsparcia, choć nadal ponad połowa (56,0%) nie posiada takiej wiedzy.

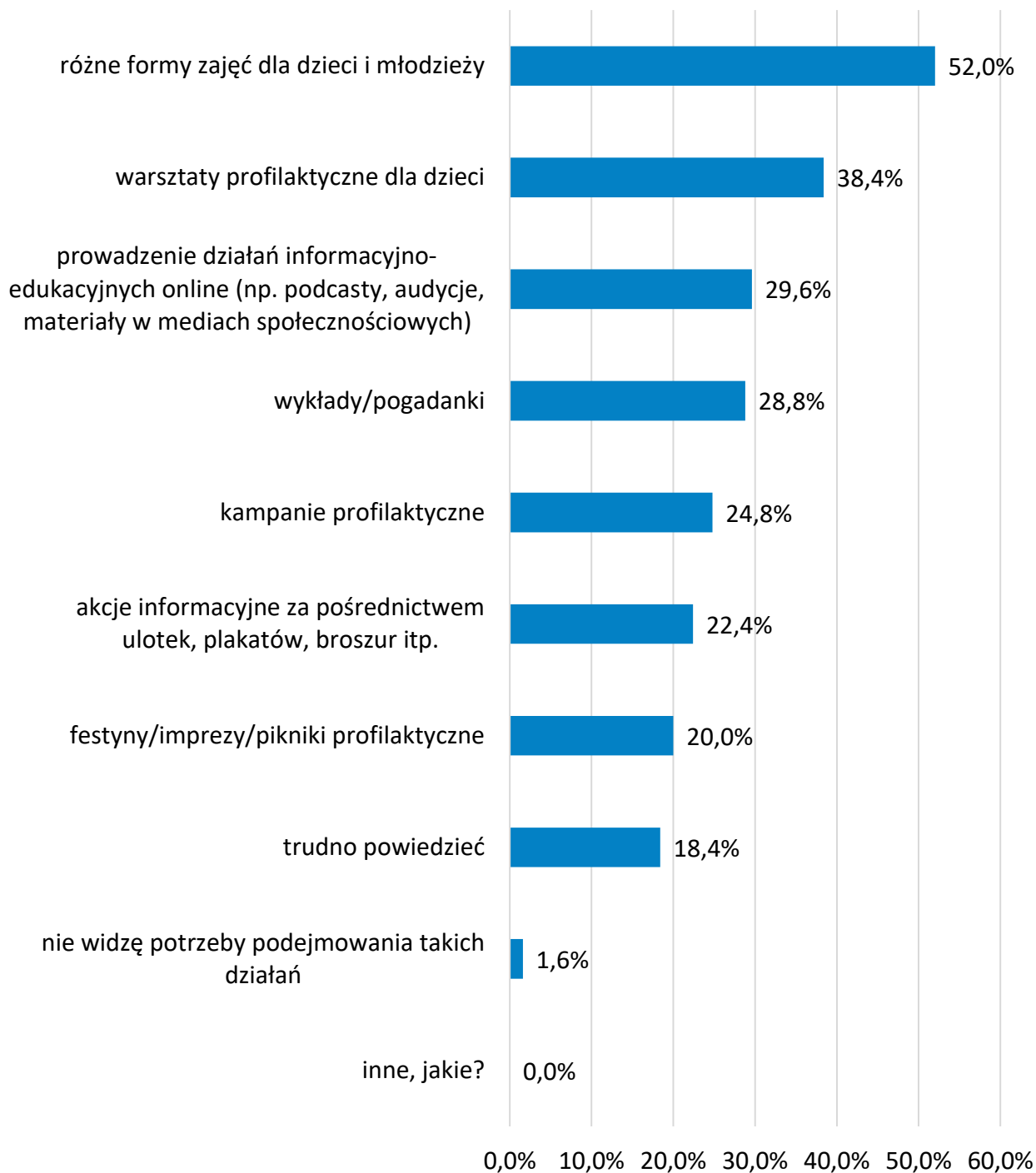
Wykres 29. Czy wie Pan/i, gdzie na terenie swojej miejscowości można uzyskać pomoc w przypadku wystąpienia poniższych problemów? N=125

Następny wykres przedstawia opinie respondentów dotyczące najskuteczniejszych – ich zdaniem – działań w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy. Za najbardziej efektywne uznano różne formy zajęć dla dzieci i młodzieży (52,0%) oraz warsztaty profilaktyczne dla dzieci (38,4%). Na kolejnych miejscach znalazły się działania o charakterze informacyjno-edukacyjnym online (29,6%) oraz wykłady/pogadanki (28,8%). Mniejszy odsetek wskazań dotyczył kampanii profilaktycznych (24,8%), akcji informacyjnych w formie ulotek, plakatów i broszur (22,4%) oraz festynów, imprez i pikników profilaktycznych (20,0%). Jedynie 1,6% badanych uznało, że nie widzi potrzeby podejmowania takich działań, a 18,4% trudno było odpowiedzieć na to pytanie.

Podsumowując, respondenci najwyżej oceniają działania praktyczne, warsztatowe i systemowe skierowane bezpośrednio do dzieci i młodzieży, natomiast działania o charakterze wyłącznie informacyjnym uznawane są za mniej skuteczne. Wyniki te mogą stanowić istotną wskazówkę przy planowaniu lokalnych programów profilaktycznych.

Wykres 30. Jakie działania, Pana/i zdaniem, są najskuteczniejsze w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy? N=125

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

ZESTAWIENIE WYNIKÓW DIAGNOZY

Celem badania było przedstawienie aktualnych problemów występujących w środowisku lokalnym takich jak: uzależnienie od alkoholu, papierosów, narkotyków i urządzeń elektronicznych oraz hazard, przemoc domowa, rówieśnicza, cyberprzemoc i inne problemy natury behawioralnej w odniesieniu do opinii dzieci i młodzieży oraz z perspektywy dorosłych mieszkańców. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych i profilaktycznych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie Gminy Chocień, w tym jakości życia jej mieszkańców.

Zidentyfikowanie skali problemów społecznych wśród uczniów, poznanie ich postaw i doświadczeń.

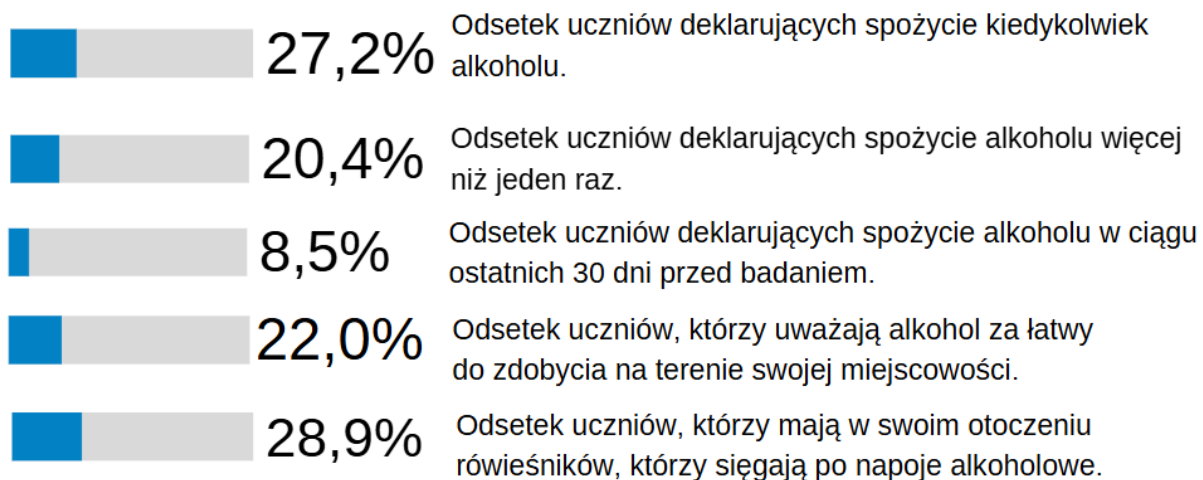

Rozpoznanie sytuacji dorosłych mieszkańców, ich opinii i postaw względem określonych problemów społecznych.

W oparciu o dokonaną analizę problemów społecznych zostały sformułowane **rekomendacje**. Poniżej znajduje się **podsumowanie wniosków z badania** diagnozującego aktualną skalę problemów społecznych na terenie Gminy Chocień, natomiast w dalszej części zamieszczono rekomendacje do dalszych **działań profilaktycznych** skierowanych do uczniów, dorosłych mieszkańców oraz instytucji, których celem jest szeroko pojęta profilaktyka.

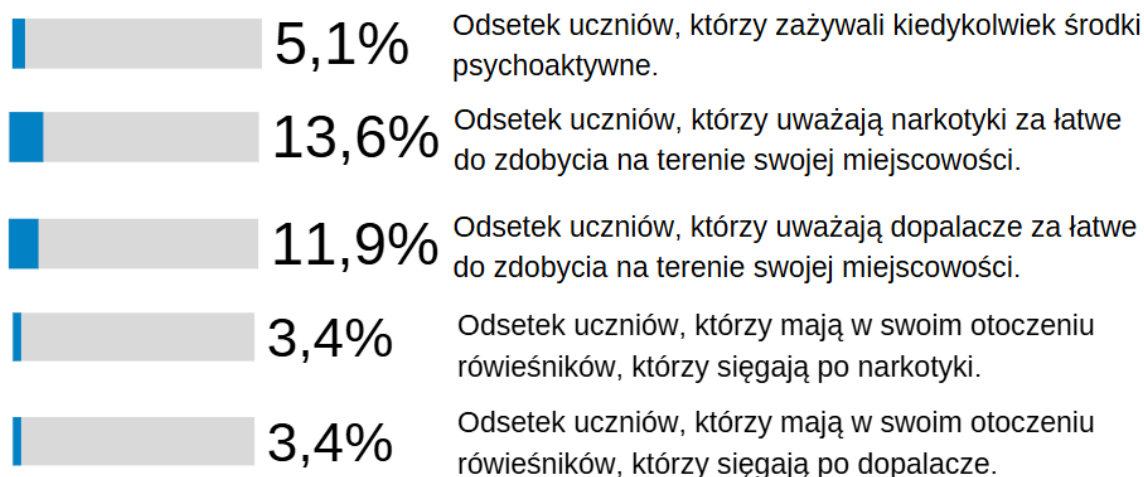
WNIOSKI Z BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

PROBLEM ALKOHOLOWY

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=59

ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=59

NIKOTYNIZM

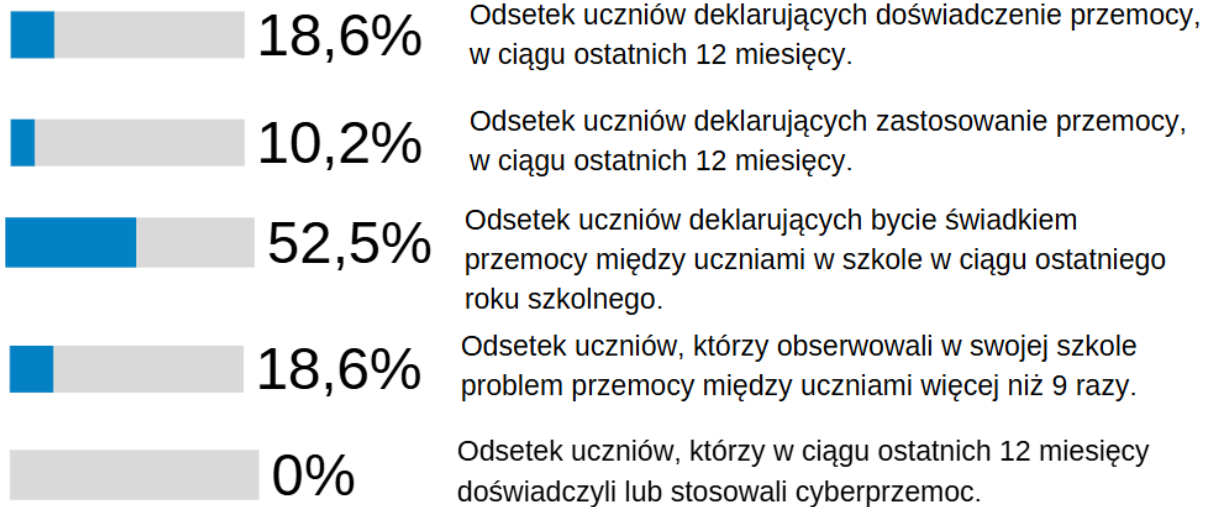
* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=59

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE I SZTUCZNA INTELIGENCJA

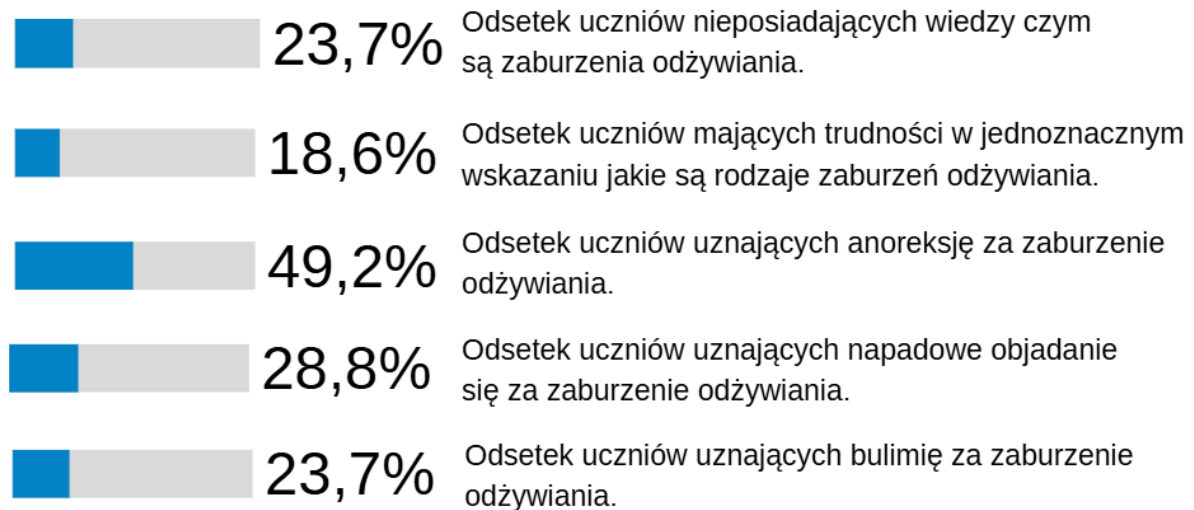
* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=59

PROBLEM PRZEMOCY

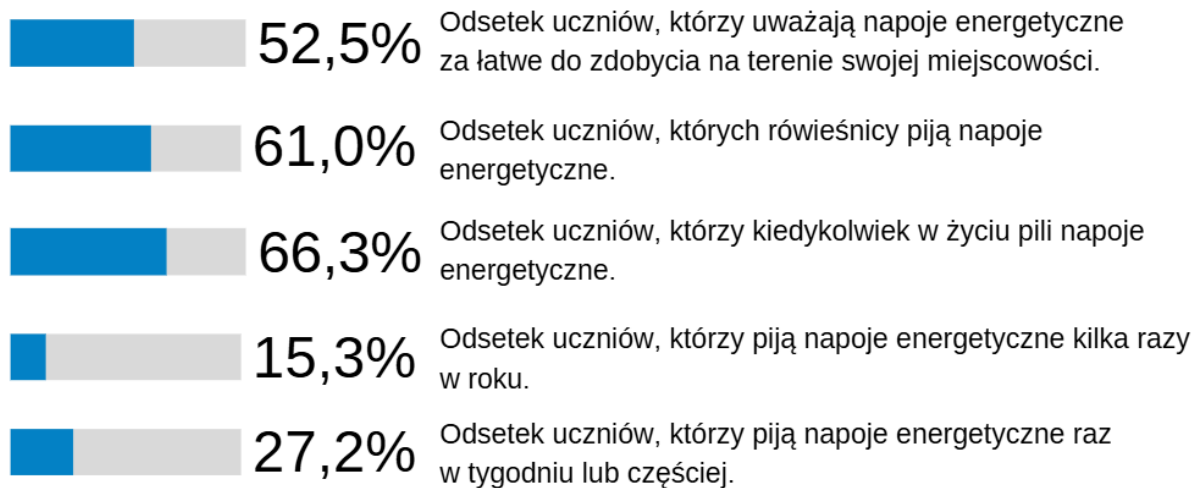
* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=59

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=59

NAPOJE ENERGETYCZNE

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=59

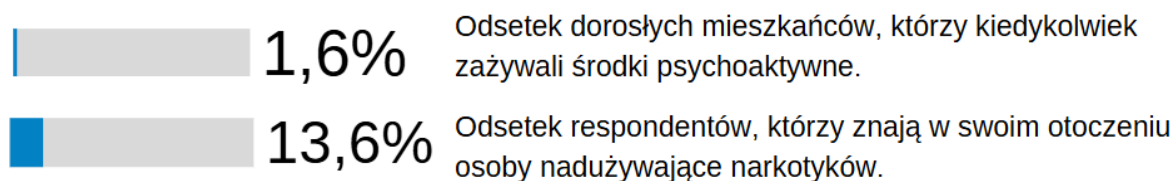
WNIOSKI Z BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

PROBLEM ALKOHOLOWY

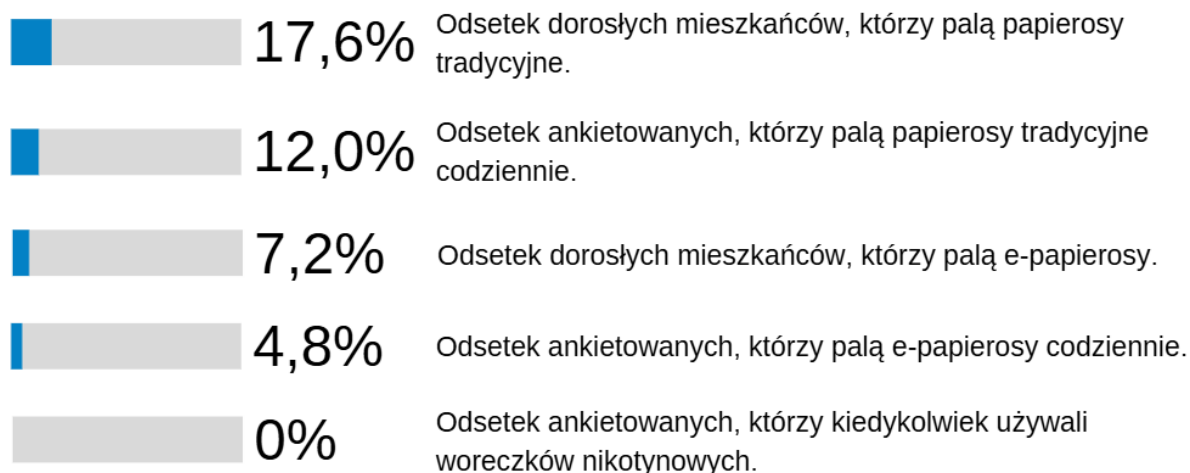
* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=125

ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

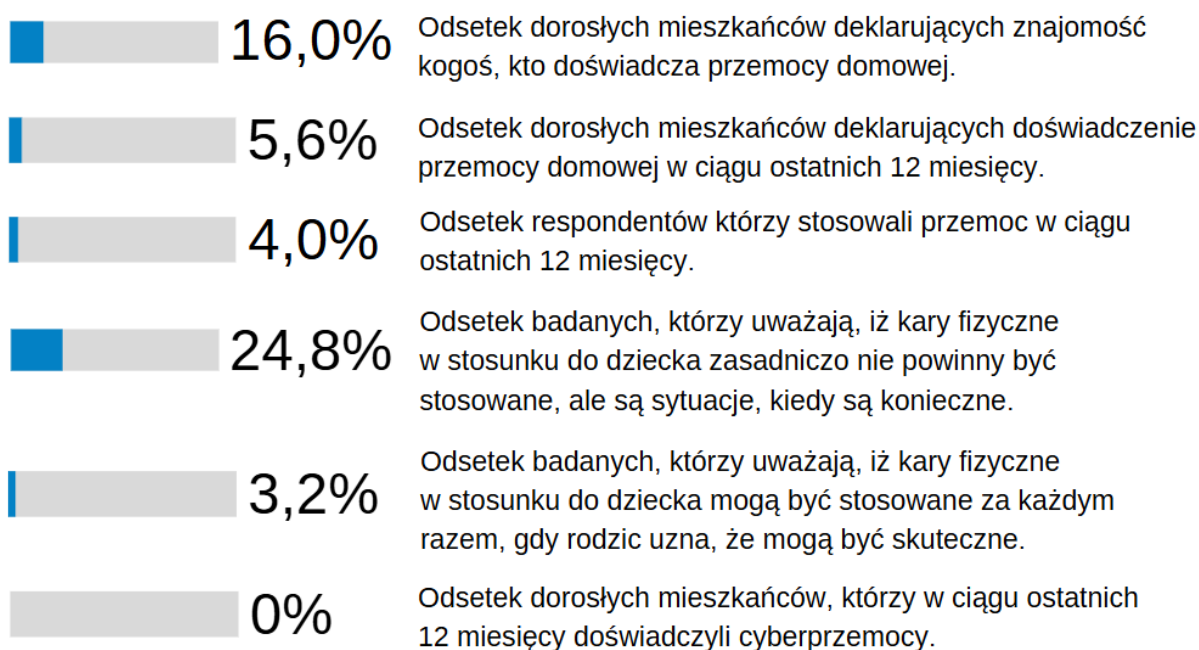
* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=125

NIKOTYNIZM

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=125

PROBLEM PRZEMOCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=125

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE I SZTUCZNA INTELIGENCJA

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=125

NAPOJE ENERGETYCZNE

 34,4% Odsetek dorosłych, którzy kiedykolwiek w życiu pili napoje energetyczne.

 20,0% Odsetek dorosłych, którzy piją napoje energetyczne kilka razy w roku.

 6,4% Odsetek dorosłych, którzy piją napoje energetyczne raz w tygodniu lub częściej.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=125

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE I WSPARCIE

 42,4% Odsetek dorosłych, którzy wiedzą, gdzie na terenie swojej miejscowości uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnień.

 44,0% Odsetek dorosłych, którzy wiedzą, gdzie na terenie swojej miejscowości uzyskać pomoc w przypadku problemu przemocy domowej.

 52,0% Odsetek dorosłych, których zdaniem najskuteczniejszym działaniem w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy są różne formy zajęć dla dzieci i młodzieży.

 38,4% Odsetek dorosłych, których zdaniem najskuteczniejszym działaniem w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy są warsztaty profilaktyczne dla dzieci.

 29,6% Odsetek dorosłych, których zdaniem najskuteczniejszym działaniem w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy jest prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych online np. podcastów, audycji, zamieszczanie materiałów w mediach społecznościowych.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=125

REKOMENDACJE

PROBLEM ALKOHOLOWY

Kształtowanie i rozwój gminnej polityki antyalkoholowej poprzez ograniczanie dostępności napojów alkoholowych, zwłaszcza w przypadku dzieci i młodzieży, redukcję liczby punktów sprzedaży i maksymalnej liczby zezwoleń na ich dystrybucję oraz prowadzenie regularnych kontroli przez członków GKRPA;

Włączanie się w lokalne oraz ponadlokalne kampanie profilaktyczne, a także tworzenie autorskich akcji;

Kontynuowanie realizacji programów profilaktycznych, w szczególności tych opartych na podstawach naukowych, o potwierdzonej skuteczności i rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom;

Objęcie działaniami profilaktycznymi osób starszych, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych ze spożywaniem alkoholu, takich jak konieczność zachowania abstynencji podczas przyjmowania leków czy zwiększone ryzyko zdrowotne wynikające z picia alkoholu w późniejszym okresie życia;

Rozwój i stałe zwiększanie dostępności do poradnictwa, terapii i rehabilitacji społeczno-zawodowej osób zmagających się z problemem uzależnienia od alkoholu, współuzależnionych oraz osób z syndromem dorosłych dzieci alkoholików (DDA);

Podnoszenie w sposób regularny kompetencji osób i instytucji działających w obszarze uzależnienia od alkoholu, poprzez organizowanie szkoleń i kursów;

Organizowanie warsztatów dla rodziców ukierunkowanych na wzmacnianie przekonań normatywnych sprzyjających postawom abstynencyjnym wobec alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;

Realizacja działań profilaktycznych w środowisku pracy, obejmujących promocję bezpieczeństwa i trzeźwości wśród pracowników oraz edukację dotyczącą ryzyka spożywania alkoholu w miejscu pracy;

Prowadzenie działalności edukacyjnej i szkoleniowej dla sprzedawców z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.

PROBLEM NIKOTYNOWY

Zwiększenie działań promujących wśród społeczności lokalnej **zdrowy tryb życia**, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży;

Ograniczanie dostępności do papierosów tradycyjnych, elektronicznych oraz wyrobów nikotynowych dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy;

Rozpowszechnianie materiałów profilaktycznych, dotyczących szkodliwości wyrobów tytoniowych i nikotynowych;

Wdrażanie w placówkach ochrony zdrowia Programów Profilaktyki Chorób Od tytoniowych, skierowanych do osób mających więcej niż 18 lat i palących papierosy lub inne wyroby tytoniowe, zwłaszcza będących w średnim wieku (między 40 a 65 lat);

Zachęcanie placówek oświatowych do wdrażania szkolnych programów profilaktyki korzystania z wyrobów tytoniowych i nikotynowych oraz wzmocnienie egzekwowania zakazu ich używania na terenie szkół i w ich otoczeniu.

PROBLEM NARKOTYKOWY

Wyeliminowanie dystrybucji nielegalnych substancji na terenie Gminy, poprzez zwiększenie działań Policji i innych służb w zakresie przeciwdziałania handlu narkotykami;

Systematyczne przeprowadzanie szkoleń i warsztatów dla rodziców oraz wychowawców dotyczących rozpoznawania i reagowania na przypadki używania środków psychoaktywnych przez dzieci i młodzież;

Rozwój szerokiej działalności edukacyjnej, informującej o konsekwencjach społecznych, zdrowotnych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy;

Poprawa funkcjonowania osób uzależnionych od narkotyków lub zażywających je w sposób szkodliwy, poprzez rozwój rehabilitacji, ograniczanie szkód zdrowotnych oraz reintegrację społeczną;

Inicjowanie rozszerzania oferty placówek ochrony zdrowia o programy wsparcia i terapii osób uzależnionych od narkotyków;

Rekomenduje się zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów oraz terapeutów placówek wspierających proces wychodzenia z uzależnień.

PROBLEM UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

Prowadzenie strategii profilaktycznych w zakresie uzależnień behawioralnych, poprzez rozwijanie umiejętności psychospołecznych dzieci oraz kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów;

Tworzenie i rozwój istniejących alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych na terenie Gminy, obejmujących działania edukacyjne, sportowe, kulturalne i integracyjne, sprzyjające budowaniu więzi społecznych, rozwijaniu zainteresowań oraz promowaniu zdrowego i bezpiecznego stylu życia;

Zwiększanie kompetencji zawodowych, w szczególności pedagogów oraz psychologów szkolnych, w zakresie rozpoznawania i udzielania wsparcia w przypadku wystąpienia problemu uzależnień behawioralnych;

Poszerzenie istniejącej oferty instytucji udzielających pomocy i wsparcia o poradnictwo w zakresie uzależnień behawioralnych oraz kierowanie osób potrzebujących do specjalistycznych placówek terapeutycznych;

Uwrażliwianie społeczności lokalnej na zagrożenia związane z uzależnieniami behawioralnymi poprzez dostarczanie i udostępnianie rzetelnych informacji w atrakcyjnej, angażującej formie, sprzyjającej zapamiętywaniu treści.

PROBLEM PRZEMOCY

Prowadzenie akcji informacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie przemocy domowej, w szczególności w obszarze rozpoznawania jej symptomów i podejmowania odpowiednich działań, a także motywowanie do przełamywania tzw. „zmowy milczenia” w środowisku rodzinnym i sąsiedzkim;

Promowanie w placówkach oświatowych postaw wolnych od przemocy rówieśniczej;

Rozwój działań informacyjnych dotyczących dostępnych w środowisku lokalnym miejsc udzielających pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej i zawodowej osobom dotkniętym przemocą;

Zacieśnianie współpracy z przedstawicielami służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy i wymiaru sprawiedliwości, poprzez prowadzenie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń;

Realizowanie procedury „Niebieskie Karty” oraz organizowanie i finansowanie szkoleń dla podmiotów w niej uczestniczących, obejmujących obowiązujące procedury i zasady podejmowania interwencji;

Organizowanie warsztatów i kampanii podnoszących świadomość o niebezpieczeństwach mediów społecznościowych, ze szczególnym uwzględnieniem cyberprzemocy.

BIBLIOGRAFIA

1. Chrapek E., Pracoholizm – charakterystyka zjawiska [w:] Bazan-Bulanda A, Kwiatek A., Skiba M. (red.), Psychospołeczne aspekty zarządzania zasobami ludzkimi, Wydawnictwo Politechniki Częstochowskiej 2022, s. 60.
2. Dyl A., Jarosławska J., Narkomania - moda czy patologia społeczna? [w:] Zeszyty Naukowe Ruchu Studenckiego nr 2/2012, s. 98
3. Filipiak O., Holownia A., Potykanowicz K., Proskura W., Społeczne aspekty zakupoholizmu [w:] Koła naukowe - szkołą twórczego działania. Edycja dziewiąta, Biała Podlaska 2023, s. 40.
4. Głowiński K., Nowak E., Teoretyczne metody badawcze w naukach społecznych [w:] Obronność - Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii Obrony Narodowej nr 2(6) /2013, s.138.
5. Grotowska-Leder J., Wprowadzenie. Wybrane współczesne problem społeczne i ich rozwiązywanie, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Sociologica”, nr 38/2011, s. 3-4.
6. Laurisz N., Społeczne problemy i wyzwania początku XXI wieku, [w:] Laurisz N. (red.), Wyzwania i problemy społeczne początku XXI wieku, Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej, Kraków 2020, s. 5-6.
7. Ledwójcik P., Alkoholizm jako zjawisko patologiczne zagrażające bezpieczeństwu społecznemu [w:] Humanum. Międzynarodowe Studia Społeczno-Humanistyczne nr 4(31) /2018, s. 51.
8. Milczarczyk N., Sztajnkowska R., Przemoc rówieśnicza jako wyzwanie dla systemu oświaty w Polsce [w:] Zarządzanie Innowacyjne w Gospodarce i Biznesie nr 2(39) /2024, s. 65.
9. Sołtysiak T., Tarkowski M., Hazard – droga do raju czy wielorakich zaburzeń? (Studium przypadku) [w:] Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia de Securitate et Educatione Civili 2016, t. 6, s. 123-124.
10. Sudół G. K., Diagnozowanie oraz monitorowanie problemów społecznych na obszarach miejskich i wiejskich jako podstawowe elementy procesu zarządzania usługami społecznymi [w:] Studia ad Didacticam Scientiarum Socialium Pertinentia nr 14/2024, s. 15-16.

11. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
12. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response>

SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

SPIS TABEL

Tabela 1. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=16	12
Tabela 2. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? N=15	12
Tabela 3. Czy wśród Twoich rówieśników są osoby, które sięgają po poniższe substancje? N=59	17
Tabela 4. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=11	18
Tabela 5. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=11	19
Tabela 6. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=6	20
Tabela 7. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=6	21
Tabela 8. Ile czasu poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu w dni wolne od nauki szkolnej? N=57	23
Tabela 9. Czy Twoi rodzice lub opiekunowie kontrolują ilość czasu, jaki spędzasz na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=57	23
Tabela 10. Jak często korzystasz ze sztucznej inteligencji? N=58	24
Tabela 11. W jakim celu korzystasz ze sztucznej Inteligencji? N=49	25
Tabela 12. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=87	29
Tabela 13. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=125	30
Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=7	34
Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=7	35
Tabela 16. Jak często korzysta Pan/i ze sztucznej inteligencji? N=118	38
Tabela 17. W jakim celu korzysta Pan/i ze sztucznej Inteligencji? N=94	38
Tabela 18. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=24	39

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Klasa: N=59	11
Wykres 2. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=59	11
Wykres 3. Jak często zdarza ci się wypić napój energetyczny? N=59	13
Wykres 4. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=59	14
Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=59	15
Wykres 6. Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol, energetyki, papierosy, e-papierosy, woreczki nikotynowe, dopalacze lub narkotyki w swojej miejscowości byłoby to: N=59	16
Wykres 7. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemoc? N=59	18
Wykres 8. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=59	20
Wykres 9. Jak często w ciągu ostatniego roku obserwowałeś/aś problem przemocy między uczniami w swojej szkole? N=59	21
Wykres 10. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu w dni nauki szkolnej? N=59	22
Wykres 11. Czy wiesz czym jest sztuczna inteligencja? N=59	24
Wykres 12. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie, "skórki"/skiny w grach itp.)? N=59	25
Wykres 13. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=59	26

Wykres 14. Wiek: N=125	28
Wykres 15. Wykształcenie: N=125	28
Wykres 16. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=125	29
Wykres 17. Jak często pije Pan/i napoje energetyczne? N=125	31
Wykres 18. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy lub używa woreczki nikotynowe? N=125 ...	32
Wykres 19. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)? N=125	33
Wykres 20. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej? N=125 ...	33
Wykres 21. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=125	34
Wykres 22. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=125	35
Wykres 23. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) może być metodą wychowawczą, która: N=125.....	36
Wykres 24. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=125	37
Wykres 25. Czy wie Pan/i czym jest sztuczna inteligencja? N=125	37
Wykres 26. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną /przegraną były pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie, itp.)? N=125	39
Wykres 27. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=125.....	40
Wykres 28. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=125	41
Wykres 29. Czy wie Pan/i, gdzie na terenie swojej miejscowości można uzyskać pomoc w przypadku wystąpienia poniższych problemów? N=125	42
Wykres 30. Jakie działania, Pana/i zdaniem, są najskuteczniejsze w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy? N=125	43

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Charakterystyka problemu społecznego.....	4
Rysunek 2. Etapy procesu badawczego.....	8
Rysunek 3. Liczba respondentów Diagnozy Problemów Społecznych:	9
Rysunek 4. Płeć uczniów uczestniczących w badaniu: N=59.....	10
Rysunek 5. Płeć dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=125.....	27